

A large, stylized letter 'I' is depicted as a slide. A baby, wearing a polka-dot onesie, is sliding down the right side of the 'I'. The word 'Paloma' is written in a decorative, cursive font across the middle of the 'I'.

REZERVIRANI STOLPEC

Karel Primožič

direktor tovarne baterij »Zmaj«, Ljubljana

● Katera so tista vprašanja, ki vam ob izvrševanju vaših dolžnosti povzročajo največ skrbi in zavoljo katerih ne morete mirno spati?

Iz vprašanja izhaja, da je sedanja gospodarska situacija tako kritična in da imamo gospodarstveniki — še posebej pa direktorji podjetij — tako velike dolžnosti in odgovornosti, da ne bi smeli spati. S tem se strinjam, vendar vaša trditev tudi dopolnjujem. Menim, da ne bi smeli mirno spati predvsem kreatorji ekonomskega sistema ter vsi tisti kadri, ki so po položaju in družbenem statusu, nosilec ekonomsko-tehničnega napredka.

Izkušnje me sicer opozarjajo, da smo v naši povojni zgodovini vsako četrto ali peto leto izdajali »pakete« družbeno-ekonomskih ukrepov in da je vsaki tri ali štiriletni ekonomski prosperitet sledila eno do dveletna gospodarska stagnacija, kakršno zahodna terminologija poimenuje z ekonomsko krizo. Leta 1965 smo uzakonili družbeno-ekonomsko reformo, ki naj bi dokončno pometla z ekonomskim subjektivizmom in eksperimentiranjem z nacionalnim gospodarstvom ter hkrati ustvarila take pogoje gospodarjenja, ob katerih bi sposobnost in zavzetost kolektivov prišla do polne veljave. Od tako deklariranih intencij reforme pa smo dosegli razmeroma malo. Zaradi tega, ker novi ekonomski sistem ni bil dograjen; zato, ker ne izvajamo načel družbeno-ekonomske reforme, so se k posledicam pre-reformskega obdobja pridružili še novi družbeno-ekonomski problemi. Njihov obseg je po mojem mišljenju tolikšen, da resno ogroža nadaljnji razvoj naše reforme. Vezava sredstev v nepokritih izgubah v fiktivnih bilančnih postavkah, v nekurantnih ali prekomernih zalogah in v nepokritih investicijah povzroča, da banke nimajo sredstev za kreditiranje tistih organizacij, ki se razvijajo v skladu z intencijami gospodarske in družbene reforme.

Kot direktor tovarne ZMAJ o vsem tem veliko razmišljam in, priznam, zaradi tega tudi slabo spim! Drugače tudi biti ne more, saj splošno nelikvidnost — zaradi neažurnega dela gospodarstvenikov — vse bolj čuti tudi naše podjetje. Druga skrb, ki me tare, pa je kreditna politika. Čeprav ima ZMAJ izredno perspektivo in rentabilen proizvodni program, čeprav imamo uvedene ali —a uvajamo najmodnejše metode gospodarjenja, čeprav smo likvidirali vse fiktivne bilančne postavke in imamo tudi dobro kadrovske strukture, vseeno ne moremo dobiti zadostnih kreditnih sredstev za dokončno modernizacijo in povečati obseg proizvodnje...

Ivan Maršič

direktor podjetja za izdelavo modne obutve »Rožnik«, Ljubljana

● S preselitvijo v nove prostore so za vaše podjetje odpadle marsikateri težave. Bržčas pa se še vedno srečujete z nekaterimi problemi. Katere bi, kot direktor, postavili na prvo mesto?

Danes je prva faza modernizacije podjetja zaključena. Delovni kolektiv ima 1250 kvadratnih metrov novih površin in nekaj novih sodobnih strojev. Med njimi moramo omeniti predvsem 10 hitrih šivalnih strojev, sodoben avtomatični stroj za natezanje čevljev in nov električni tekoči trak. Potrebno bi seveda še nekatere druge stroje, vendar, saj poznate težave s krediti. Pri gradnji novih prostorov smo morali veliko večino potrebnih sredstev zbrati sami. Zato dajemo več kot 30 % svojega dohodka na sklade. Če hočemo namreč uspešno izpeljati tudi drugi del modernizacije podjetja, se moramo še nekaj časa odpovedovati višjim osebnim dohodkom.

Od spomladi do danes je zaposlilo na novo naše podjetje kar 35 delavcev, v glavnem žensk, ki jih zdaj priučujemo. Do konca leta nameravamo vzeti pod svojo streho še blizu 40 ne-kvalificiranih in kvalificiranih delavcev, ki se bodo morali šele priučiti oziroma prilagoditi zahtevam našega delovnega programa. Razumljivo je, da imamo s priučevanjem nekaj težav.

Precejšnje skrbi nam dalje povzroča pomanjkanje modnih materialov. Težava je v tem, da smo majhno podjetje, ki si ne more privoščiti večjega naročila, tovarne usnja pa niso zainteresirane za ponudbe, od katerih same nimajo večjih koristi. Tako se borimo, da pridemo do modnih materialov, ki so osnova za našo maloserijsko proizvodnjo modne ženske obutve. Za primer naj povem, da se danes vse bolj uveljavlja obutev iz »krokro« usnja. Na nedavnem sejmu v Firencah je bilo kar 50 odstotkov razstavljenih modelov iz tega materiala. Ker želimo tudi sami vstop v modo, smo danes prisiljeni iskati »krokro« usnje in seveda tudi druge potrebne materiale na tujem trgu. Predvsem v Nemčiji, Italiji...

Ob koncu naj omenim še neredno plačevanje računov nekaterih naših odjemalcev. Ker nam nekatera podjetja že od letošnjega februarja niso poravnala računov, smo bili seveda primorani, da z njimi prekinemo poslovne odnose...

MODNA HIŠA V LJUBLJANI IN MARI-BORU JE ZA SKORAJŠNJO JESENSKO-ZIMSKO SEZONO DOBRO PRIPRAVLJENA. OGLEDATE SI LAHKO NOVE VOLNENE TKANINE ZA DAMSKE PLAŠČE, KOSTIME, KAMGARNE V NOVIH DESENH ZA MOŠKE OBLEKE, MODNO KOLEKCIJO DAMSKIH PLAŠČEV, HLACNIH KOMPLETOV TER VRSTO DRUGIH ARTIKLOV ZA JESEN IN ZIMO

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

MARIBORSKI SINDIKATI RAZPRAVLJAJO O PREDLOGU ZA IZDAJO ZAKONA O PROGRESIVNEM DAVKU NA PRESEŽNE OSEBNE DOHODKE

NE DAVEK, TEMVEČ USMERJANJE DELITVE

Predlog za izdajo zakona o sredstvih SR Slovenije za posege v gospodarstvu in predlog za izdajo zakona o progresivnem davku na presežne osebne dohodke vzbujata v javnosti, zlasti med gospodarskimi delovnimi kolektivi, zavzete razprave. O obeh zakonskih predlogih je pred dnevi razpravljala tudi ObSS Maribor; razprave so se udeležili poleg občinskih in republiških sindikalnih funkcionarjev gospodarski strokovnjaki iz delovnih kolektivov. Razpravljavci, še prej pa komisija za gospodarstvo ObSS Maribor z vsebino predlogov niso soglašali. Ugotavljali so, da vsebina zakonskih predlogov ustvarja vtis, da ne gre za družbeno urejanje delitve dohodka, ampak le za novo obdavičenje dohodka, torej za izrazito fiskalne ukrepe.

Kljub mnogim pripombam na politiko neke vrste novih davčin gospodarstva pa so udeleženci mariborskega razgovora poudarili, da zaradi neustrezne vsebine predlogov ne kaže na splošno ovreči predlogov republiškega izvršnega sveta, ampak je naloga sindikatov, da ustvarjalno sodelujejo pri sestavi ustreznega zakona.

Pomanjkljivosti predloga za izdajo zakona o sredstvih SR Slovenije za posege v gospodarstvo so po mišljenju komisije in tudi nekaterih razpravljavcev v tem, da razpoložljivo gradivo ne vsebuje podatkov o višini in uporabi po dosedanjih virih, ki bi omogočilo določanje višine davka na presežne osebne dohodke.

Mnogi razpravljavci, zlasti predstavniki delovnih organizacij so ugotovili, da predlog ne vsebuje nekaterih osnovnih podatkov, po katerih bi delovne organizacije lahko preračunale različne predlagane variante. Takšni izračuni bi bili potrebni — ne zaradi spekulativnih namer, da bi se po najugodnejši varianti odločili za najnižje davčine — ampak zaradi realnega planiranja v prihodnjem poslovnem letu. Tako realno planiranje ni pomembno le za delovne organizacije, ampak v enaki meri za narodno gospodarstvo. Bilo bi narobe, da bi zaradi takih pomanjkljivosti morali kasneje ugotavljati negativne posledice novih gospodarskih ukrepov.

Gradivo precizira le davčne lestvice brez osnovnih podatkov. Zato se je težko na pamet opredeliti za katerokoli inačico. Če predlagatelj zakona ugotavlja, da ni mogoče natančno določiti, kateri dohodek je mogoče pripisati delovnim skupnostim kot rezultat njihovega dela; izkušnje kažejo, da obstajajo anomalije v delitvenih odnosih, zato bi morali vkljub nekaterim težavam vendarle poiskati me-

nila, po katerih bi ugotavljali realno materialno osnovo v gospodarskih organizacijah. Seveda pa predlagatelj verjeli, da želi uveljaviti družbeno urejanje delitve dohodka, so menili razpravljavci v Mariboru. Gradivo pa daje nasproten vtis, da gre za posege v dohodek v fiskalnem smislu, torej za naganje novih bremen gospodarstvu. To ni v skladu z znanimi pobudami republiških predstavniških teles, ki so doslej vselej poudarjale, da je potrebno pustiti čedalje več ustvarjenega dohodka delovnim organizacijam. Po mnenju razpravljavcev pa teži predlog prav v drugo skrajnost. Po mnenju sindikatov v Mariboru bodo delovne organizacije, ki po taki ali drugačni zaslugi ustvarjajo visok dohodek, še vedno delile visoke osebne dohodke ne glede na povečane davčne prav tako je nesprejemljiv predlog, da naj velja kot osnova za določanje višine sredstev kvalifikacijska struktura. To bi pomenilo, so dejali v Mariboru, povratek k starim minimalnim in tarifnim postavkam in k precejšnemu formalnim kvalifikacijam.

Na podlagi take izmenjave mnenj so v Mariboru menili, da ne potrebujemo zakona o progresivnem obdavčevanju, ampak zakon o usmerjanju notranje delitve dohodka. To usmerjanje pa bi moralo ostati v pristojnosti gospodarskih organizacij. Dogovoriti bi se morali za minimalno stopnjo akumulacije in minimalne osebne dohodke; oboje bi predstavljal nujno potrebno dohodek delovne organizacije. Tako bi ugotovili, katera delovna organizacija ne ustvarja nujno potrebnega dohodka in katera ustvarja več. Šele na tej osnovi bi se naj dogovorili o vsebini zakona, ki bi določal, kako naj gospodarstvo usmerja sredstva oblikovanih rezervnih skladov.

S temi predlogi mariborski sindikati niso zaključili razprave. Komisija za gospodarstvo pri ObSS bo s pomočjo strokovnjakov nekaterih mariborskih institucij in delovnih organizacij še nadalje proučevala predloge izvršnega sveta in svoje priporočila posredovala ustreznim republiškim organom. I. V.

Celjski protipredlog

(Nadaljevanje s 1. strani)

ve za družbeno usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, za usklajevanje posamičnih in skupnih interesov delovnih ljudi v delitvi. Na kratko povedano: republiški izvršni svet zdaj predlaga, da bi z uvedbo zakona o progresivnem davku na presežne osebne dohodke ter na osnovi samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov uveljavili več reda v delitvi in v nagrajevanju, odpravili neupravičene razlike v dohodkih in tako uveljavili večje družbeno usmerjanje delitve dohodka. Skratka, uveljavili naj bi sistem progresivnega obdavčenja za osebne dohodke izločenih sredstev, ki presegajo bodisi s sporazumom bodisi z zakonom določeno višino osebnih dohodkov.

Predlagatelj zakona o progresivnem davku na presežne osebne dohodke pravi: namen ukrepov je torej do-kaj jasen; z njimi naj bi se, če že ne odpravljale, pa vsaj omiljevale ekonomsko in socialno-politične posledice neprimerne delitve, kakršne lahko nastanejo z izkoriščanjem monopolnega položaja, ugodnejših pogojev za pridobivanje dohodka, ki so bolj ali manj neodvisni od delovnih organizacij, ali pa zaradi ne-učinkovitega delovanja načel delitve po delu. Nato pa predlagatelj pravi: čeprav se družbena intervencija v notranjo delitev uva-ja v obliki davka, vendarle ne gre za davek v fiskalnem smislu, temveč za instrument gospodarske politike, ki naj vpliva, da bodo delovne organizacije ostajale pri notranji delitvi v takšnih odnosih, ki bodo krepili poslovno moč in sposobnost delovnih rganizacij.

Ko so pred dnevi sindikati v Celju obravnavali predlog za izdajo zakona o progresivnem davku na presežne osebne dohodke, so pozdravili predlagateljevo namero. Takle je bil njihov zaključek: pristop k urejanju nereda v nagrajevanju ocenjujemo kot pozitivno akcijo, ki jo je potrebno podpreti in uveljaviti, posebno še zato, ker se sindikat že dlje zavzema za ureditev perečih problemov na tem področju.

O tem, kako uresničiti ta osnovni namen, so sindikati v Celju nekoliko drugačnega mišljenja. Tako pravijo:

kljub hotenju predlagatelja, naj bi s progresivnim davkom na presežne dohodke dobili instrument družbenega usmerjanja delitve, gre v globljem smislu vendarle za fiskalen instrument. Razen tega: ali se bo podjetje v visoki konjunkturi ali v monopolem položaju res odreklo izplačilu nadporečno visokih osebnih dohodkov, samo da bi zadržalo nekaj milijonov na lastnih skladih? Ali je smotrna uvedba še tretje obdavčitve osebnih dohodkov? Ali ne bo pomenila predlagana tehnika obračunavanja progresivnega davka novo finančno in knjigovodsko obremenitev gospodarstva? Ali ne bi uvedba progresivnega davka na presežne osebne dohodke zavrla integracijske procese v jugoslovanskem gospodarstvenem prostoru? Kakšni bi bili odnosi med dvema integriranimi podjetjema iz dveh republik, če bi, denimo, prvo moralo plačevati tak davek, drugo pa ne, ker ga pač druga republika ne bi uvedla?

V celjskih sindikatih še pristavljajo: za posamezne variante osnov za odmero in obračunavanje progresivnega davka na presežne osebne dohodke se ni mogoče izreči tudi zato, ker manjkajo podatki o tem, kakšna sredstva bi tako zajeli v slovenskem gospodarstvu. Zajemali pa bi jih, saj predlagatelj zakona predvideva, da bi se tako zbrana sredstva stekala v republiškem skladu za intervencijo v gospodarstvo. To pa kljub vsemu pomeni, da bi sredstva odtegovali gospodarstvu, ne da bi kaj bistveno izenačili pogoje poslovanja in gospodarjenja. Namesto da bi se približevali z reformo sprejetemu cilju, da bi naj bila delitev med družbo in gospodarstvom v razmerju 30:70, bi se od tega načela le še oddaljili. Pomislek celjskih sindikatov velja tudi temu, da bi s takimi sredstvi v skladu za intervencije v gospodarstvu upravljali opek krog ljudi; kdo namreč nam lahko zagotovi, da se ta sredstva ne bodo pretila v investicije, denimo v infrastrukturo; kdo lahko zagotovi, da ne bo pri porabi teh sredstev odločilnejši vpliv republiške uprave kot gospodarstva?

Celjski sindikati zato vztrajajo pri zahtevi, da naj bi ne odtegovali novih sredstev iz gospodarstva. Pustiti sredstva iz progresivnega davka na

osebne dohodke podjetju, ki ga tak davek zadene, pa spet v svojem bistvu sploh ne more biti ukrep, ki bi lahko kaj prida razrešil, predvsem pa ne bi v ničemer vplival na izenačevanje pogojev gospodarjenja. In slednjič, čemu naj bi progresivni davek na presežne osebne dohodke plačevalo samo gospodarstvo, ko pa so tudi v negospodarski sferi nekatere delovne organizacije v konjunkturi, v monopolem položaju, ko so tudi za te dejavnosti značilni ekscеси v delitvi?

Zato celjski sindikati predlagajo: ● politiko osebnih dohodkov je potrebno zasnovati s samoupravnimi oziroma družbenimi dogovori na osnovi enotnih dogovorjenih normativov za posamezne dejavnosti in panoge, upoštevaje pri tem primerno kvalifikacijsko strukturo in značaj dejavnosti oziroma panoge. Na tej osnovi bi se naj določila masa vskalkuliranih osebnih dohodkov kot progresivno neobdavčljivi del;

● sistem progresivne obdavčitve v globalu ne sme dodatno zajemati sredstev iz delovnih organizacij; sredstva, pridobljena s progresivno obdavčitvijo, bi naj bila neposredno dohodek republiškega proračuna. Zato pa bi se morale zmanjšati prispevne stopnje, kar pa je treba utemeljiti z bilanco;

● progresivno obdavčenje mora zajeti vse delovne organizacije, kajti v nasprotnem primeru bi obdavčitev gospodarstva pomenila očitno diskriminacijo, obenem pa bi omogočila nekontroliran porast porabe na negospodarskem področju;

● v sistem progresivne obdavčitve je potrebno zajeti tudi dnevnicke in kilometrine iznad dogovorjenega ali predpisane norme.

Na kratko in nekoliko bolj preprosto povedano: se glasi zahteva celjskih sindikatov: preučimo in dogovorimo se po posameznih dejavnostih in panogah, kakšna naj bo poprečna stopnja akumulacije in od tega odvdsna masa sredstev za osebne dohodke; kdor jo presega, naj prispeva več za skupne potrebe. S takim ukrepom pa bi lahko vplivali tudi na izenačevanje pogojev gospodarjenja.

In bržčas bi kazalo resno razmisliti o tem protipredlogu celjskih sindikatov. BOJAN SAMARIN

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● CELJE

V minulem tednu se je sestel občinski odbor sindikata družbenih dejavnosti v Celju in v osrednji točki dnevnega reda obravnaval predlog o ustanovitvi medobčinskega odbora tega sindikata za občine Celje, Sentjur, Lasko, Smarje, in Slovenske Konjice. Pobuda za ustanovitev medobčinskega odbora gre republiškemu odboru sindikata delavcev družbenih dejavnosti, kasneje pa so jo prevzeli tudi sindikati v omenjenih občinah. V ta namen so občinski odbori tega strokovnega sindikata že pred časom ustanovili iniciativni odbor, ki naj bi proučil možnosti in potrebe za ustanovitev medobčinskega odbora. Že prve razprave pa so razkrile, da je ustanovitev medobčinskega odbora v velikem interesu članstva tega strokovnega sindikata v vseh petih občinah, saj bi tako lahko dosegli v prihodnje veliko večjo akcijsko enotnost v regiji, novo organizacijsko obliko pa terja tudi drugačna organiziranost družbenih dejavnosti in njihovo vse tesnejše povezovanje.

Sprito teh in nekaterih drugih razlogov, ki jih je na seji posredoval predsednik občinskega odbora in predsednik iniciativnega odbora Igor Ponikvar, se je celjski občinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti brez pridržka izrekel za novo organizacijsko obliko in zagotovil, da bo vse svoje sile usmeril v to, da čimprej pride do ustanovitve medobčinskega odbora. Člani odbora so tudi sklenili, naj bi opravili zadnji občni zbor svojih sindikatov v prvem tednu meseca oktobra letos. Dogovorili so se, da naj bo vsebina obnove zbora eksakten prikaz dejavnosti odbora in sindikata delavcev družbenih dejavnosti v Celju v minulem mandatanem obdobju, osnovni referat predsednika odbora pa naj bi poudaril predvsem potrebo po intenzivnejšem družbenem dogovarjanju v družbenih službah, potrebo po učinkovitejšem razvoju samoupravnih odnosov v družbenih službah in seveda tudi potrebo po učinkovitejši organizacijski obliki tega strokovnega sindikata. nn

STIKI S TUJINO

● LJUBLJANA

V dneh od 8. do 13. septembra se je mudila v gosteh mestnega sindikalnega sveta Ljubljana štiric članska delegacija CGIL iz Bologne, v kateri so bili Diana Sabbì, Enzo Antinori, Mario Cheli in Icilio Mignani. Za časa bivanja v naši republiki so si italijanski sindikalni delavci ogledali nekatere znamenitosti Ljubljane in Gorenjske, obiskali so podjetje Ljubljanske mlekarne, Avtomontažo, tovarno kemičnih izdelkov »Ilirija«, kamniško podjetje »Stol« in KGP Kočevje ter se pogovarjali s predstavniki sindikata, samoupravnih organov in upravnih vodstev delovnih organizacij. V teh razgovorih so se italijanski sindikalni delavci zanimali predvsem za naše samoupravne izkušnje in za dejavnost sindikatov v samoupravnih odnosih. Na zaključnem razgovoru na MSS Ljubljana pa so predstavniki obeh vodstev sklenili, naj bi se obojestranski stiki v bodoče še poglobili ter postopoma prešli iz sindikalnih okvirov na raven posameznih delovnih organizacij. Zato naj bi nekatera ljubljanska delovna organizacija s pomočjo našega in sindikata iz Bologne vzpostavili stike s sorodnimi italijanskimi podjetji. Pripravljenost za sodelovanje so že izrekli v ljubljanski Avtomontaži, Ljubljanskim mlekarnah in kamniškem podjetju »Stol«. Preko agencije za delavski turizem Alpe-Adria naj bi skušali organizirati letovanje delavcev iz Bologne bodisi v počitniških domovih na Jadranu bodisi v planinah. Predstavniki obeh sindikatov so se tudi sporazumeli, naj bi v prihodnje izmenjavali med seboj predavatelje o temah, ki zanimajo bodisi ljubljanske sindikate bodisi članstvo CGIL iz Bologne. nn

● LJUTOMER

Na povabilo sindikalnih organizacij ljubtomerske občinske uprave bo dvajsetega septembra obiskala Ljutomer sindikalna organizacija mestne uprave iz pobratenega češkega slovaškega mesta Fulnek. S predstavniki družbeno-političnega in gospodarskega življenja ljubtomerske občine se bodo gostje pogovarjali predvsem o medsebojnem sodelovanju. -se

BREŠT
POHIŠTVO

Nov zakon za delavce pri zasebnih delodajalcih

Razširjena seja predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije na Gorci pri Ptujju je bila izredno dobro pripravljena in zavoljo tega tudi uspešno izpeljana. Člani predsedstva in predsedniki občinskih oziroma medobčinskih odborov tega sindikata so se v razpravi osredotočili predvsem na predložene teze zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki so zaposleni pri zasebnikih. Razen tega so člani predsedstva na kratko obravnavali tudi predlog za poenostavitev tarif prometnega davka od alkoholnih pijač in se seznanili z obširnimi programom XVII. gostinsko turističnega zbora, ki bo 23. in 24. oktobra v Portorožu.

UREJANJE DELOVNIH RAZMERIJ V ZASEBNEM SEKTORJU

Republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije je že lani, še bolj intenzivno pa letos začel razreševati probleme s področja delovnih razmerij med delodajalci in delavci na področju dela z zasebnimi sredstvi za delo.

»Dokaj neurejene razmere glede delovnih pogojev,« je dejala ANČKA SOTLAR, ki je razlagala teze novega zakona, »ki predstavljajo zakonsko predpisani pismeni dogovor med zasebnim delodajalcem in delavcem o medsebojnih dolžnostih in pravicah iz delovnega razmerja,« so namreč narekovala zares poglobljeno urejanje vseh problemov.

Pri tem pa se je pojavilo temeljno vprašanje, ali je mogoče s samim zakonom razrešiti v zasebnem sektorju dela ves kompleks vprašanj, ki jih v družbenem sektorju razrešuje notranja delovna zakonodaja posameznih delovnih organizacij? Očitna je bila zato potreba, da ob splošnih zakonskih normativih in individualnih delovnih pogodbah izoblikujemo tudi kolektivni pravni akt, s pomočjo katerega naj bi družbeni dejavniki in delavci razrešili dolžnosti in pravice iz delovnega razmerja. Kolektivna pogodba med sindikatom kot predstavnikom delavcev na tem področju in gospodarstvo zbornico kot predstavnikom zasebnih delodajalcev naj bi torej izpolnila dosedanje vrzeli med splošnimi določbami zakona in individualnimi določbami delovnih pogodb. S tako pogodbo pa naj bi se na eni strani čim bolj izenačili dolžnosti in pravice iz delovnega razmerja med družbenim in zasebnim sektorjem dela, na drugi strani pa naj bi dosegli poenotenje dolžnosti in pravic na območju temeljnih družbenopolitičnih skupnosti in širših regij.

ZA ZAŠČITO DELAVCEV

Kot je rečeno, je Republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije za sejo predsedstva že pripravil osnutek teze predloga za spremembe oziroma za dopolnitve zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih.

Uzakonitev statusa kolektivnih pogodb, ki naj izpolnijo vi-

zel med zakonom in individualnimi delovnimi pogodbami in konkretnije, na osnovi dogovorov na posameznih področjih in območjih, urejajo dolžnosti in pravice iz delovnega razmerja v zasebnem sektorju, je osnovna predlagana sprememba oziroma dopolnitev sedanjega republiškega zakona.

Teze temeljijo na mnenju, naj bi republiški zakon, ki ureja delovna razmerja v zasebnem sektorju, vseboval tudi vsa tista določila temeljnega zakona s tega področja, ki so predvsem pomembna za delavca in za delodajalca zaradi sklenitve delovnega razmerja. Predložene teze tudi razširjajo sedanjemu republiški zakon z določili TZDR pri razporejanju delavca, delovnem času, pravicah delavke v času nosečnosti, letnem dopustu, počitkih, pravicah do osebnega

dohodka in do nadomestil, pri prenehanju delovnega razmerja itd. S kolektivno pogodbo pa naj bi nato glede na razmere v posameznih območjih konkretizirali splošna zakonska določila. Razen tega naj bi republiški zakon tako kot doslej — vendar primerno spremenjen in dopolnjen — vseboval le tista določila s področja delovnih razmerij, ki jih temeljni zakon ne more precizirati to področje.

V tezah je upoštevan tudi sedanj način oblikovanja najnižjega osebnega dohodka delavca, zaposlenega pri zasebnem delodajalcu, in sicer na osnovi ustreznega povprečja osebnih dohodkov delavcev v družbenem sektorju.

V tezah sestavljavci skušajo rešiti tudi vprašanje učinkovitosti izvajanja zakonskih določil. Zaradi tega so močnejše

kot v sedanjem zakonu poudarjene kazenske določbe in nadzor nad izvajanjem predpisov.

Člani predsedstva so predlagane teze z nekaterimi spremembami tudi sprejeli. Tako popravljene teze bodo zdaj obravnavali po vseh občinah v Sloveniji predvsem s prizadetimi delavci in delodajalci. Nato bodo na republiškem odboru sindikata delavcev storitvenih dejavnosti izoblikovali osnutek zakona, ga najprej obravnavali na plenumu, nato pa ga predložili v obravnavanje in sprejem republiškim skupščinskimi organi. Kot je dejal JOŽE VIDIC, predsednik republiškega odbora omenjenega sindikata, pomeni izdelava novega zakona s tega področja predvsem zaščito delavcev pri zasebnih delodajalcih, za katere vemo, da so bili zdaj marsikdaj zaradi pomanjkljive in tudi neustrezne zakonodaje v marsičem prikrajšani. Zato je treba izreči tudi vse priznanje sestavljalcem tez za novi zakon o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih, to je v prvi vrsti sodelavcem Republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije.

M. ŽIVKOVIČ

Kako zdraviti nelikvidnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vzroki in pojavne oblike sedanje nelikvidnosti so torej v bistvu enaki tistim v letu 1962, ko smo se prvič poskušili resneje spoprijeti z njimi. Razlika je le v tem, da sedanjo krizo ugotavljamo ob sicer višji stopnji gospodarske razvitenosti, hkrati pa tudi ob številnih kolebanjih glede nadaljnjega razvoja samoupravnega sistema.

DELAJSKA ENOTNOST

Glasila republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja CJP Delavska enotnost v Ljubljani. List je ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik:

MILAN POGACNIK

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4. Poštni predal 313 VI telefon uredništva 316-672, 116-695. Račun in 310-033 uprave 310-033. Izdajatelj: Narodni banki v Ljubljani, št. NB 301-1-991. Glavni račun pri Kreditni banki in hranilnici: Ljubljana, št. 301-620-7. 000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-pai — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din polletna 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo. Poština plačana v gotovini. Tisk in kletki CJP, Ljudska univerza, Ljubljana.

Jugoslovanski sindikati po besedah tovariša Rožiča odločno vztrajajo pri stališču, da ob sedanjem položaju ne bi smeli »gastiti« samo posledic z administrativnimi ukrepi kratkoročnega značaja, saj bi po obdobju relativnega izboljšanja razmere samo še poslabšali. Važnejše kot to je, da bi se priklopili do vzrokov sedanjih razmer, to je, da bi vendarle začeli izpolnjevati sistem reforme v tistem smislu, kot je bil zamišljen, da bi se torej začeli približevati že deklariranemu načelu, naj gospodarstvo razpolaga s pretežnim delom sredstev, ki jih ustvarja. Če bi ob tem sprejeli tudi ukrepe, ki bi preprečevali investiranje brez realnih osnov, bi tudi to pomenilo pot, ki naj pripomore k ozdravitvi našega gospodarstva in finančni disciplini vseh uporabnikov družbenega premoženja.

Sedanja splošna nelikvidnost je mnoga, tudi dobro organizirana in uspešna podjetja pripeljala do tega, da le z velikimi težavami izplačujejo neokrnjene osebnih dohodke. Hkrati ugotavljamo, da drugi kolektivni, ki poslujejo na meji rentabilnosti ali celo z izgubo, ne odvisno od rezultatov dela celo povečujejo osebnih dohodke.

Kako naj bi ukrepali v takih primerih?

Stališče predsedstva ZSJ je, da neokrnjeni osebni dohodki

morajo biti izplačani v vseh primerih, ko so delavci za denar zares zaslužili, ko njihova delovna organizacija uspešno posluje, čeprav je trenutno nelikvidna. Povsem drugače pa je s primeri, ko delovna organizacija posluje z izgubo ali brez akumulacije. V takih primerih ne le da bi morali preprečiti kakršno koli povečevanje osebnih dohodkov, ampak bi morali dosledno izplačevati minimalne osebnih dohodke. S tem bi sicer tvegali tudi različne neljube dogodke, kakršne na primer predstavlja prekinitev dela, toda taka pot bi vodila tudi k odpravljanju dejanskih vzrokov slabega gospodarjenja.

Izkušnje povedo, da smo v takih primerih doslej vselej popuščali, račun pa so plačali tisti, ki dobro gospodarijo. To ponazarja podatek, da v štirih letih izvajanja reforme nismo uspeli zmanjšati števila kolektivov in zaposlenih v kolektivih, ki poslujejo z izgubo ali na meji rentabilnosti. »Solidarnost« torej ni obrodila sadov, ki so jih nekateri pričakovali. Zgodilo se je nasprotno: težje kot kdajkoli so prizadeti dobri gospodarji. To pa pomeni, da je dejansko potrebna večja diferenciacija v naših stališčih do vseh tistih, ki razdeljujejo osebnih dohodke ne glede na rezultate dela, ki slabo gospodarijo, ker niso izoblikovali ustrezne poslovne politike. —mG

Pravna posvetovalnica DE

VPRASANJE

V transportnem podjetju sem zaposlen kot šofer. Ker ima podjetje sklenjene z nekaterimi komitenti prevozne pogodbe, se pogostokrat pripeti, da moramo šoferji voziti tudi ob nedeljah ali državnih praznikih. Kljub temu, da se temu upiramo, moramo voziti, čeprav dobimo za naše delo osebni dohodek v enaki višini, kot če bi delali v rednem delovnem času.

Zanima me, ali smo po zakonu upravičeni do 50 % povišanja osebnega dohodka, ali nam gredo obenem tudi višje dnevnice in terenski dodatki, ali lahko uveljavljamo zahteve tudi za nazaj?

H. A., — DRAVOGRAD

ODGOVOR

Delo preko rednega delovnega časa določa v temeljnem zakonu o delovnih razmerjih 44. člen. Po tem določilu je delavec dolžan delati tudi dalj kot poln delovni čas le takrat, če zadane delovno organizacijo nesreča ali se taka nesreča neposredno pričakuje, vendar pa samo toliko časa, kolikor je nujno, da se rešijo človeška življenja ali obvarujejo materialna sredstva. Več kot poln delovni čas je delavec dolžan delati tudi v primerih, ko je nujno, da se začeto delo nadaljuje, da bi se končal delovni proces, katerega ustavitev ali prekinitev bi povzročila precejšnjo materialno škodo ali spravi la v nevarnost življenje in zdravje občanov ali da se z delom prepreči kvarjenje surovin ali materiala ali pa odvrne okvara na delovnih sredstvih. V teh primerih sme delo preko polnega delovnega časa trajati samo toliko, kolikor je nujno potrebno, da se odvrnejo škodljive posledice. Delo, daljše od polnega delovnega časa, sme delovna skupnost vpeti samo v skladu s statutom, ta pa se mora skujati z republiškim predpisom, ki natančneje določa primere, ko je mogoče vpeljati in odrediti tako delo. Delo v podaljšanem delovnem času se opravlja na osnovi odločbe, odločbo pa lahko izda, če je za to pooblaščen, po statutu tudi posameznik, pri čemer seveda ugovor zoper tako odločbo ne zadrži izvršitve. Čas, ki ga prebije delavec na delu in ki traja dalj kot poln delovni čas, je poseben delovni pogoj, ki ga delovna skupnost

upoštevata pri merilih, po katerih odmerja pravice, odvisne od dolžine delovnega časa (osebni dohodek, letni dopust in drugo).

Že iz opisanih določil čl. 44 in 45 temeljnega zakona o delovnih razmerjih sledi, kdaj ste dolžni opravljati delo, ki traja dalj kot poln delovni čas. Iz teh določil tudi izhajajo pogoji za uvedbo tega delovnega časa ter dolžnost delovne organizacije, da določi višino osebnega dohodka za tako delo pa tudi druge pravice, ki izhajajo iz dela, ki ga opravljate v podaljšanem delovnem času. Sam zakon ne predvideva 50 % povišanja osebnega dohodka, ker tako povišanje predvideva le zakon, ki urejuje delovna razmerja delavcev pri zasebnih delodajalcih, medtem ko za delavce, ki delajo v delovnih skupnostih, veljajo izključno le določila statuta in drugih splošnih aktov delovne organizacije. Vsekakor je višino osebnega dohodka za delo v podaljšanem delovnem času določil tudi vaš pravilnik o delovnih razmerjih oziroma o delitvi osebnih dohodkov ter zato lahko to povečanje osebnega dohodka za delo, ki ga opravljate ob nedeljah in državnih praznikih, zahtevate. Razliko v osebnem dohodku lahko terjate za dve leti nazaj, morate pa se pred vložitvijo tožbe obrniti z zahtevo na vašo delovno organizacijo. Višino nadomestil, to je dnevnice in terenskih dodatkov, prav tako določajo vaši splošni akti in ta nadomestila niso posebej urejena z zakonitim predpisi; vendar pa pravila ta nadomestila niso višja, če se delo opravlja v dela prostih dnevih ali v dneh državnih praznikov.

A. POLJANSEK

KUPON za pravno posvetovalnico DE

Sprejeta so stališča o premagovanju nelikvidnosti gospodarstva

Svet ZSJ je zasedal 9. septembra in obravnaval problematiko nelikvidnosti gospodarstva. Po nekajurni razpravi — uvodni referat vanjo je podal sekretar Sveta ZSJ in predsednik komisije za družbeno-ekonomsko odnose Marjan Rožič — je predsedstvo sprejelo stališče o reševanju problema nelikvidnosti v gospodarstvu in naloge sindikatov pri tem.

V uvodnem govoru sekretar Sveta ZSJ ugotavlja, da sedanjo nelikvidnost gospodarstva, ki jo povzročajo različne reforme, označujejo s svojimi pozitivnimi rezultati in gibanji, kot so porasti fizičnega obsega proizvodnje, porasti plačil, porasti dohodkov, realnim osebnimi dohodki, in zaposlenosti, kar pa se v tem obdobju porajajo tudi siceršnji problemi, med katerimi je v tem trenutku najbolj zaostren problem nelikvidnosti. Svet ZSJ v svoji statistični podlagi, da je reševanje problema nelikvidnosti v gospodarstvu nujen pogoj za doslednejše in hitrejšo uresničevanje reforme, za nadaljnji razvoj samoupravljanja in za izboljšanje položaja delavca in družbenega dela v procesu reorganizacije. Slednje se pri tem predvsem zavzemajo, da vsi subjekti gospodarstva in družbeno-politični dejavniki proučijo glavne vzroke, ki v uveljavljenem življenju nastopajo in v gospodarstvu se posebej pogosto pojavljajo ekonomski vzroki.

V nadaljevanju dokument Sveta ZSJ ugotavlja tri glavne skupine vzrokov za nelikvidnost:

1. prekomerna poraba glede na dejanske rezultate gospodarjenja na vseh sektorjih in pri vseh vrstah proizvodnje; 2. neustreznost sistemskih rešitev kot enega glavnih motivov za poslovanje omenjene dela delovnih organizacij in družbeno-političnih skupnosti; 3. prekomerno razširjanje proizvodnje, poslovanja in razvojnih programov delovnih organizacij glede na razpoložljiva sredstva in druge dejavnike proizvodnje ter njihovo prepočasno prilagajanje kriterijem reforme.

V zaključnem delu se dokument Sveta ZSJ glasi:

1. Analizirajoč stanje in probleme nelikvidnosti v gospodarstvu in še posebej njihove družbeno-ekonomske posledice ter nujno potrebno večje angažiranje delovnih ljudi, sindikalnega članstva in sindikalnih organizacij pri reševanju le-teh, predsedstvo Sveta ZSJ sodi, da je nujno potrebno:

— doslednejše realizirati zasnovano in načela reforme glede prestrukturiranja in intenziviranja gospodarjenja ter uveljavljanja širših integracijskih procesov; — realneje dimenzionirati proizvodne in poslovne programe v delovnih organizacijah na osnovi aranzmajev in dogovorov z drugimi delovnimi organizacijami in poslovnimi bankami, da bi tako zagotovili hitrejšo gospodarsko rast v stabilnih pogojih. Na tej osnovi bi morali izpolniti kreditno politiko tako pri kreditiranju tekoče proizvodnje in razvoja kot pri reševanju položaja delovnih organizacij, ki poslujejo z izgubo. Takšne procese moramo pospešiti tudi z ukrepi ekonomske politike; — kompleksneje in učinkoviteje razreševati probleme socialne varnosti in zaposlovanja delavcev tistih delovnih organizacij, ki gredo v modernizacijo in rekonstrukcijo, in tistih, ki poslujejo bodisi z izgubo bodisi na meji rentabilnosti.

2. Glavni pogoji, od katerih je odvisno uspešno uresničevanje omejenih stališč, so naslednji:

• Da sindikati svoje aktivnosti usmerijo v to, da se vse oblike gibanja v mejah ustvarjenega dohodka, še posebej pa:

— da se na osnovah sprejetih družbenih stališč izoblikuje in uresniči politika osebnih dohodkov na vseh ravneh (o tem bo svet ZSJ že v bližnji prihodnosti sprejel posebna stališča).

• Sindikat se bo zavzemal, da se delovnim organizacijam, ki dobro poslujejo, zagotovi redno izplačevanje osebnih dohodkov kot tudi redno izplačevanje minimalnih osebnih dohodkov.

• Sindikat se bo energično uprjel vsem poskusom in praksi, da se osebni dohodki izplačujejo neodvisno od ustvarjenega dohodka (kajti to vpliva na cene in na inflacijo), še posebej pa v tistih delovnih organizacijah, ki poslujejo z izgubo in pri katerih rešitev iz tečaj ni zagotovljena s sanacijskimi programi;

— da se dosledno izvajajo stališča o obveznem zagotavljanju sredstev za investicije; da investitorji prouče lastna sredstva in učinkovitost projektov ter da preverijo njihovo realizacijo delovni ljudje v delovnih organizacijah, bankah in družbeno-političnih skupnostih, kjer se le-te pojavljajo kot poroki in udeleženci pri investicijah; da se za povečanje obsega proizvodnje zagotovijo tudi potrebna obratna sredstva; da se pri sprejemanju odločitev za investicije v infrastrukturo in v negospodarske objekte upoštevajo možnosti in potrebe gospodarstva; da federacija redno izpolnjuje sprejete obveznosti;

— da vse družbeno-politične skupnosti prouče sedanje stopnje prispevkov, da o svojih stališčih obvesti delovne organizacije ter da se v prihodnosti proračunski dohodki oblikujejo skladno z intencijami temeljnega zakona o ustavljanju in delitvi dohodka. Ustvarjeni presežki proračunskih dohodkov naj se izkoristijo kot del sredstev za ublažitev nelikvidnosti v gospodarstvu, in sicer s pomočjo zmanjševanja prispevnih stopenj;

— da se v delovnih organizacijah oblikujejo večje rezerve — še posebej v obdobjih visoke rasti proizvodnje in konjunkturi — ter da na takšno usmeritev vplivamo z dogovori znotraj asociacij in s sistemskimi rešitvami.

• Da bi povečali materialno osnovo delovnih organizacij, je treba zagotoviti:

— da zvezni organi predlagajo spremembe sistema sekundarne delitve oziroma načina in obsega zajemanja dela dohodka iz delovnih organizacij, in sicer tako, da bi sistem stimulativneje vplival na učinkovitost gospodarjenja;

— da se v politiki delitve dohodka v delovnih organizacijah sindikalne organizacije borijo za izločanje večjih sredstev v poslovni sklad, da bi tako ublažili sedanje neustrezno razmerje med lastnimi in sposojenimi sredstvi;

— da zvezni organi prouče možnosti in predlagajo rešitve, da bi se del kratkoročnih kreditov spremenil v lastna obratna sredstva delovnih organizacij.

• Pri razreševanju problemov izgub v gospodarstvu se morajo sindikalne organizacije zavzeti, da delovne organizacije in njihove asociacije skupaj z bankami in družbeno-političnimi skupnostmi:

— proučujejo, katere grupacije in delovne organizacije v daljšem časovnem obdobju poslujejo z izgubo in na meji rentabilnosti; — analizirajo vzroke, ki povzročajo izgubo, ter vztrajajo pri tem, da se v delovnih organizacijah pripravijo sanacijski programi, da se skozi samoupravni mehanizem izvede njihova verifikacija in v odvisnosti od posebnosti posameznih delavnosti opredeli način pokrivanja izgub;

— da se angažirajo pri oblikovanju in uresničevanju programov za odstranjevanje socialnih in ekonomskih posledic, ki nastajajo ob likvidaciji delovne organizacije.

• Da s kreditno monetarno politiko zagotovimo:

— gibanje monetarnega volumna v skladu s planskimi proporcijami; — da poslovne banke kreditirajo posle v odvisnosti od možnosti prodaje na domačem in zunanjem tržišču;

— da se izpolnijo bančni sistem, ki naj omogoči svobodnejše kroženje sredstev v celotnem sistemu, ki naj omogoči sprememba družbeno-ekonomskega položaja bank in zagotovi njihova neposrednejša povezanost s proizvodnjo in prometom;

— spričo primerov, da delovne organizacije iz različnih vzrokov ne morejo redno izpolnjevati obveznosti iz investicijskih kreditov, je nujno potrebno proučiti to problematiko in predlagati ustrezne rešitve;

— uvedbo in širšo uporabo sodobnih instrumentov plačevanja, ki naj pripomorejo k hitrejšemu kroženju sredstev (menica, ček in podobno).

• Da zvezni organi predlagajo nujno potrebne spremembe in dopolnitve gospodarskega sistema, še posebej pa:

— na področju zunanjetrgovinskega, deviznega in carinskega režima, in sicer s stališča notranje in zunanje likvidnosti (na primer, da se trgovini ne da dovoljenje za uvoz blaga, preden ne izpolni obveznosti do domačih dobaviteljev);

— na področju razširjene reprodukcije, da bodo postali združeni delovni ljudje odločilni nosilci investicijskih odločitev, racionalna tehnika in po panogah struktura investicij pa se naj uveljavijo z ukrepi ekonomske politike, s srednjeročnim planom in s pomočjo dogovorov. Pri sprejemanju investicijske odločitve v delovni organizaciji je nujno, da se sindikalne organizacije zavzamejo, da bodo vsi delovni ljudje seznanjeni z njenim značajem (višina vlaganja, način financiranja, obveznosti, učinki, ki jih pričakujejo v proizvodnji in pri dohodku, zaposlenosti itd.);

— da skupno z zvezno gospodarsko zbornico in sindikati do konca letošnjega leta predlagajo rešitve o vrstnem redu plačevanja, izhajajoč pri tem iz stališč temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka; — da se čimprej sprejmejo spremljajoči predpisi, ki bodo omogočili uresničevanje intencij temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka.

• V zvezi z uresničevanjem sprejete ekonomske in poslovne politike morajo sindikalne organizacije izobiti:

— da se zagotovi poslovno odgovornost in razvije poslovna morala pri vseh nosilcih odločitev o koriščenju družbenih sredstev kot pogoj za večjo finančno disciplino;

— da se realno prikazuje obracun proizvodnje in poslovanja ter da se privede vrednost osnovnih sredstev in zalog v delovni organizaciji v realne meje (tržno vrednost);

— posebno proučevanje pogojev gospodarjenja v nekaterih panogah in grupacijah, ki so v izjemno težavnem ekonomskem položaju (železnica, tekstilna industrija, lesna industrija, premog, kmetijstvo in druge), z namenom, da bi v njih intenzivirali prestrukturiranje in gospodarjenje.

• Sindikati zahtevajo, da služba družbenega knjigovodstva poslovnim partnerjem in zainteresiranim družbeno-političnim skupnostim omogoči podroben vpogled v investicije, ki nimajo dejanskega pokritja, in v tiste delovne organizacije, ki poslujejo z izgubo, ki ne izpolnjujejo redno svojih obveznosti in ne spoštujejo ustaljenih poslovnih norm.

Odperta vprašanja

Zadnje čase veliko govorimo o pritiskih. O pritiskih na »liniji samoupravljanja in reforme«, uravnilovskih pritiskih, pritiskih ulice itd. Obračajmo pojem »pritisek« tako ali drugače, dejstvo ostane: če bi tisto, kot se dogovorimo, obveljalo, bi se s pritiski ne srečevali na vsakem koraku! Tako pa...

Zato obsodba uporabe metod pritiska v Sloveniji, ki ji lahko te dni prisluhnemo doma in v sosednih republikah, odpira vprašanje: kaj pa drugi politični pritiski v slovenski in jugoslovanski družbeni praksi? Pritiski, ki bi morali biti tuji naravi samoupravnih odnosov, so skorajda prerasti v sistem, ki edino učinkovito (in poenostavljeno) zagotavlja razreševanje zapletenih družbenih problemov. Zvezni izvršni svet je z obsodbo te »metode sporazumevanja« na seji izvršnega biroja in z javno podporo, ki jo je dobil, nedvomno dobil zelo čvrsto oporo, da se bo lahko principialno in odločno uprl pritiskom s kateregakoli konca in ravni Jugoslavije. Iluzija pa bi bilo pričakovati, da poslednjim pritiskom ne bo več, da jih bomo odstranili iz naše družbene prakse čez noč, brez napora, ne da bi odpravili tudi žarišča za porajanje takih pritiskov.

Ali bo torej s pritiski še moč uspevati? Ali bodo zvezni izvršni svet in drugi zvezni ter republiški oblastni in politični organi tako odločni in jasni tudi pri zavračanju drugih pritiskov, kot so bili pri slovenskem?

Vse razprave ob tem vprašanju so doslej izzevle v refren: bodo! S pritiski ne bo več mogoče izsiljevati sprememb v ekonomskem sistemu, ekonomski politiki ali omiljevati učinkov reforme. Edina pot, ki pelje do tega ali onega ukrepa ali odločitve na vseh ravneh odločanja je samoupravno dogovarjanje.

Samoupravno dogovarjanje torej — namesto sistema pritiskov! Prav, če...

...če bi zadnji dogodki v Sloveniji ostro ne opozorili na nujnost, da morajo biti v samoupravne akcije vključeni občani vseh stransko, pravočasno in objektivno informirani o problemih, o njihovih razsežnostih, vzrokih in posledicah, če se hočejo odgovorno opredeljevati in odločati. Necelovita in enostranska informiranost ljudi je bila tudi tokrat, ob »cesti«, osnovni razlog za dogajanje in nestropno reagiranje delovnih ljudi v Sloveniji. Vendar ni kriva le »vloga, ki jo je ob teh dogodkih odigral tisk«, ki da je »veliki meri s svojim pisanjem in interpretacijo problema povzročil proteste ljudi in otežil konstruktivno sporazumevanje«, kakor imamo navado ocenjevati, ampak so »cestno« afero zakrivil tudi tako imenovani »virji informacij«, saj so obračali besede in številke, kakor se je komu zdelo prav.

Zato: brez javnega dela ni mogoče organizirati demokratičnega dogovarjanja. Učinkovit in za vse obvezen pa je lahko v naši družbi le demokratičen dogovor.

Demokratičen dogovor? Mar ni bila takšen dogovor tudi reforma? Kako, da na primer slovenske komuniste v razgovorih o političnih razmerah, ki jih organizirajo te dni, najbolj skrbi prav usoda reforme, dosledno uresničevanje sklepov in politike IX. kongresa ZKJ?

Zato, ker se tudi takšnih demokratičnih dogovorov, kakršni je reforma, ne držimo, vsak jih skuša uresničevati po svoje.

Tudi razume jih vsak po svoje.

Enaka usoda je zadela tudi sklepe IX. kongresa ZKJ: vsak jih razlaga po svoje, da bi z njimi zakril svoje delne interese. Tako: načelno smo vsi »za«, v praksi »proti«, pa ni mogoče naprej!

Zato velja prisluhniti mnenju slovenskih komunistov — ki kaže pot iz začaranega kroga premalo učinkovitega našega samodogovarjanja — da se takšnih sklepov, kot so sklepi IX. kongresa (o poteh za uresničitev reforme), ali kot je bila reforma, ni mogoče lotiti nenačrtno in z ambicijo, da se da uresničiti vse hkrati in takoj. Komunisti pričakujejo, da bodo vodstva ZK sestavila podoben načrt uresničevanja sklepov IX. kongresa in v tem načrtu dala prednost tistim vprašanjem, ki jih je možno in potrebno reševati takoj, hkrati pa določila take okvire, v katerih naj gredo posamezni problemi z dnevnega reda maratonskih sej. Nazoren primer takšnega »trdega oreha« je npr. nelikvidnost, ki je v zadnjem času zaostrela gospodarske in politične razmere tudi v slovenskih delovnih organizacijah. Gospodarski krogi veliko pričakujejo od napovedanih nučnih ukrepov ZIS za razrešitev problema nelikvidnosti, ki pa ga bržčas spet ne bo mogoče razvozlati na hitro, brez temeljitega preudarka.

VINKO BLATNIK

VELENJSKEMU RUDNIKU LIGNITA MANJKA RUDARJEV

Od osmih sprejetih ostane le eden

V zadnjih mesecih so v rudniku lignita Velenje priče veliki fluktuaciji delavcev. Letos je ta kolektiv zapustilo več kot 600 delavcev. Kljub temu, da so zdaj zaposlili tudi nekaj mladih fantov, ki so končali šolanje v rudarskem šolskem centru Velenje, bi še vedno zaposlili najmanj 50 rudarjev.

Po podatkih, s katerimi razpolaga kadrovsko-socialni sektor Rudnika lignita, Velenje, morajo sprejeti na delo najmanj 8 novih delavcev, da potem eden od teh tudi ostane v tem premogovniku.

Ta, najštevilnejši delovni kolektiv v Saleški dolini, ki šteje zdaj blizu 3500 zaposlenih, torej sprejema nove delavce. Za vse, ki jih želijo sprejeti za delo v jami, so na voljo stanovanja v samskih domovih, njihov osebni dohodek pa bi se gibal okrog 1000 dinarjev na mesec. Pogoji za življenje so torej v Velenju zadovoljivi.

Na Rudniku lignita Velenje se sprašujejo, zakaj je še vedno tako velika fluktuacija delovne

sile. Predvsem jih zanima, kje se lahko vsi tisti, ki sicer pridejo v Velenje za kratek čas in se zaposlijo, potem pa Velenje tudi zapustijo, ponovno zaposlijo. Res je sicer, da rudarstvo v sedanjem razdobju ni več tista panoga, ki bi privlačevala mlade, da bi si izbrali za vse življenje delo globoko pod zemljo. Nerazumljivo pa je, da istčasno, ko govorimo o tisočih, ki iščejo zaposlitev, ni med njimi skoraj nikogar več, ki bi bil pripravljen delati v rudniku, in to za povprečni mesečni dohodek 1000 din in ob urejenih stanovanjskih razmerah.

V Velenju poudarjajo, da je prvi pogoj za to, da bodo delavci še želeli delati v jami, primeren

osebni dohodek in urejeni delovni pogoji. To pa bo omogočila mehanizacija in avtomatizacija proizvodnje. Tega so se morda, kot zatrjujejo, v bližnji preteklosti premalo zavedali, posledica pa je, da je mehanizacija že dokaj iztrošena in da so delovni pogoji zavoljo tega težji. Vendar želijo zamujeno zdaj nadoknaditi.

Na manjše zanimanje za delo v rudniku vplivajo nedvomno tudi možnosti zaposlovanja zunaj naših meja. Področja, od koder je dobil velenjski Rudnik lignita doslej največ rudarjev, takih, ki so v Velenju tudi ostali, to je s Pohorja, Ptujškega polja in Prekmurja, so ali

brez primerne delovne bile, ali pa so si fantje in moške poiskali zaposlitev v bližnji Avstriji.

Pomanjkanje delavcev skušajo na Rudniku lignita Velenje reševati s šolanjem mladih fantov v Rudarskem šolskem centru Velenje. Ti se med šolanjem pravzaprav že bolj navežejo na Velenje in na življenje v mestu in le malo jih je takih, ki potem zapustijo to naše najmlajše rudarsko mesto. Vendar pa vselej tudi za Rudarski šolski center Velenje oziroma za njegovo poklicno rudarsko šolo ne morejo zagotoviti toliko mladih fantov, kot bi jih bili sicer pripravljeni šolati za rudarski poklic.

(vš)

I. VRHOVČAK

NA VRATA SLUŽBE PRAVNE POMOČI PRI NOVOGORIŠKIH SINDIKATIH TRKA ČEDALJE VEČ DELAVCEV

SAMOUPRAVA IMA VČASIH DVA OBRAZA

Vodja službe pravne pomoči pri občinskem sindikalnem svetu v Novi Gorici Sonja Francetič ugotavlja na osnovi nekajletnih izkušenj vzroke za številnejša nasprotja v samoupravnih odnosih delovnih kolektivov:

● »Samouprava v delovnih organizacijah se sicer izpopolnjuje in krepi, videti pa je, da delovne organizacije niso kos prilagajati notranje zakonodaje naglo se spreminjajočim zakonskim novostim;

● teh nalog se nekatere delovne organizacije premalo resno lotevajo, čeprav bi jih tudi časovno zmogle;

● v mnogih primerih imajo urejeno notranjo zakonodajo; vendar jo včasih zaradi površnosti, včasih pa namenoma obidejo. V takih primerih prevladajo osebne koristi in spletke;

● včasih trdijo, da delovna zakonodaja ščiti le delavce. Vemo pa, da ščiti oba, delavca in delovno organizacijo. Temeljni zakon o delovnih razmerjih je potrebno le skrbno preštudirati in spoštovati.«

Ob ustanovitvi Službe pravne pomoči pred petimi leti je zaprosilo za pomoč le 35 delavcev. Letos je Sonja Francetič sprejela že 269 strank, nekatere med njimi po večkrat, zato postreže tudi z drugim podatkom, letos je zabeležila 400 obiskov.

Iz izkušenj vemo, da razen nekaj »večno jeznih«, občani le v skrajni sili, tedaj, ko krivica najbolj zapeče, iščejo svoje pravice po sodiščih. Statistika pravne pomoči v Novi Gorici to trditve samo potrjuje: najbolj smo občutljivi, kadar nam kdo odreka zaslužek. Iz tega razloga se je pri Sonji Francetič oglašilo letos 60 delavcev, zaradi nepravilnega postopka pri prenehanju dela 46, sprejema na delo 13, razporeditve na delovno mesto 23, zaradi nepravilnosti pri letnih dopustih 22, kršitve delovnih dolžnosti 7, izključitve iz delovne skupnosti 13, različnih vprašanj socialnega zavarovanja 13, delovnega časa 13, odškodninskih zahtevkov zaradi nesreče na delu 10, stanovanjskih vprašanj 3 itd., itd.

Vsak primer zase zgovorno priča, da ima samouprava v delovni organizaciji včasih dva obraza. Ob tistem, pravem, ne bi izgubljali besed. Boleč je drugi, ki zasmehuje poštenost in človeško dostojanstvo. Česa vsega si ne dovoljujejo nekatere vplivneži delavci v delovnih organizacijah, pogosto v osebnih sporih s svojimi sodelavci ali pri izsiljevanju osebnih koristi?

PRISLUHNI MO SONJI FRANCETIČ IN NJENIM STRANKAM

»Osební dohodki in prenehanje dela so prav gotovo najbolj občutljiva vprašanja. Najbolj neposredno prizadeneta živ-

ljenjski obstoj vsakega človeka. Pri osebnih dohodkih gre za fazne nepravilnosti. Primerilo se je, da je v neke kolektivu skupina ljudi izrabila pravilnik o nagrajevanju in si prikrito povečala analitično oceno pod firmo nagrad, seveda le zase — za peščico ljudi. Takih primerov ni dosti, so pa, le da delavci mnogokje zanje ne vedo. V nekaterih drugih primerih nočejo v delovnih kolektivih izplačati dohodka za opravljeno dodatno delo, nekateri zasebni delodajalci prikrašujejo delavce za dogovorjene osebne dohodke, pogosti spori nastajajo zaradi različnih odškodninskih zahtevkov itd. Več delavcev se je oglašilo na pravni službi zaradi krivične delitve dohodka po končnem obračunu.

Spore ob sprejemih na delo v glavnem povzročajo formalni razglasi ali razpisi za novo delovno mesto. Delavci pošiljajo ponudbe več delovnim organizacijam v dobri veri, da jim bo neke le uspelo dobiti zaposlitev, pri tem pa največkrat ne vedo, da je razpisano mesto že »oddano«. Končno jih le delovna organizacija obvesti z navidez spoštljivim, vendar žaljivim pozdravom: »s tovariškimi pozdravi in hvala za sodelovanje«.

Mnogo krivic povzročajo razporeditve na drugo delovno mesto. Včasih so seveda premestitve neizbežne za boljše organizacijo dela. Velikokrat pa pomagajo širokosrčna zakonska določila razpihovati šikane. Največkrat so vzrok za premestitve zasebni spori. Posledice so hude, izražajo jih nižji osebni dohodki zaradi nižje ovrednotenega novega delovnega mesta.«

Sonja Francetič nam je povedala še o drugih krivicah,

ki izvirajo iz nepravilnosti kršitve letnih dopustov, ugotavljanja kršitev delovnih dolžnosti, stanovanjskih problemov itd. Posebej pa je poudarila probleme, ki zadevajo vajence. Osnovni vzrok za večino nepravilnosti, ki jih občutijo vajenci, je nepopolna, oziroma neizdelana zakonodaja. Vemo, da že dobra štiri leta čakamo na ustrezen zakon, ki bi moral nujno slediti razveljavljenemu zakonu o vajencih iz leta 1952.

Zal nam prostor ne dopušča, da bi te in tudi številne druge primere spoznali podrobneje. Seveda bi bilo bolj »vzgojno« in tudi zanimivo, če bi lahko ob vseh primerih povedali imena delovnih organizacij, ki so najbolj pogosto skregane z zakonodajo. Iz različnih vzrokov tega nismo storili, čeprav pred temi problemi vedno ne bo mogoče zapirati oči in prizanašati kršilec.

SAMOUPRAVNI AKTI POD KLJUČEM?

Spodbuden je podatek, da je novogoriška pravna služba uspela približno 80 % delavcem, ki so jo prosili za pravno pomoč, rešiti spor v njihovo korist. Podatek zgovorno priča, da si delavci ne izmišljajo nepravilnosti, ampak da so v neka-

terih delovnih organizacijah očitno skregani s poštenostjo. Tveganje pravičnosti, vedoč, da materialno ne bodo kdove kako na škodi, četudi izgubijo pravdo. Služba pravne pomoči pri občinskem sindikalnem svetu v Novi Gorici nudi namreč brezplačne nasvete in pravno zastopstvo.

In končno še besedo, dve o notranji zakonodaji. V zadnjem času ji ponovno posvečamo vso pozornost ob usklajevanju s spremenjeno ustavo. Ob novogoriških primerih ponovno spoznavamo temeljno resnico v urejanju dobrih medsebojnih odnosov: pogoj zanje je nedvomno kvalitetno urejena notranja zakonodaja. Mnogokrat pa ta izpolnjen pogoj še vedno ne zadošča, ko pa nekateri vodilni delavci zaklepejo notranje akte v predal, samoupravne odnose pa urejajo po svoje. Sonja Francetič nam je povedala veliko primerov, kako se ji šele na sodišču ponudi prva priložnost za vpogled v samoupravne predpise delovnih organizacij. Delovne organizacije jih ne izročajo niti pravni službi niti prizadetim delavcem. Niso redki primeri, ko zaprosi prizadeti član kolektiva za statut ali drug ustrezen akt, vendar ga vodilni delavec odpravi z izgovorom, da vsebujejo interni akti poslovne skrivnosti... Kako daleč so še v nekaterih organizacijah od resnične samouprave in kako pogosto ima samouprava zato še vedno dva obraza.

Na 10 cicero

NOVO MESTO

Iz novomeske občine je bilo letos 375 otrok na morju, 36 pa na Vranskem v zdravilišču. Letovali so vsi otroci, ki jih je sredi leta — po zdravstvenem pregledu — določila posebna komisija. Letovanje otrok so omogočile delovne organizacije oziroma njihovi sindikati, center za socialno delo in Rdeči križ, delno pa so prispevali za stroške starši.

NM

NOVA GORICA

Na območju komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novi Gorici, ki zajema ajdovsko, idrijsko, novogoriško in tolminko občino se je v prvem polletju letos število aktivnih zavarovancev povečalo komaj za 1 % odstotka v primerjavi z lanskim letom, kar je precej pod republiškim povprečjem. Sporedno s tem pa ugotavljajo, da se čedalje več slovenskih delavcev in delavk za posluje v obmejnih krajih Italije.

LENDAVA

Trgovsko podjetje »Univerzala« je pred kratkim pripravilo prodajo in razstavo pohištva v Lendavi. Razstavljali in prodajali so v prostorih TVD »Partizane«, kjer so imeli na izbiro najnovejša dnevna sofa, kuhinje in spalnice. Zanimivo je, da so odobraval kredit tudi zasebnim kmetijskim proizvajalcem.

DRAVOGRAD

Mladina, ki je dalj časa zivotala v dveh malih klubskih sobah na Meži, je pred nedavnim dobila dodatne prostore, kjer je bila prečasom knjižnica. Le-ta se je preselila v staro šolo na Trg 4. julija. Mladinci so objubili, da bodo do javnost sedaj pozivili.

V. R.

UZUNNICA

Kmetijska zadruga Vuzenica je v Radljah ob Dravi začela obnavljati svojo trgovino reprodukcijskega materiala. Predvidevajo, da bodo s prenovljenimi deli končali do konca septembra, ko bo potrošnikom, predvsem kmetom s širšega radljskega področja, na voljo tudi večja izbira vse vrste reprodukcijskega materiala.

V. R.

MEDVODE

Tovarna Color je za študijsko leto 1969/70 razpisala šest stipendij za študente visokih in srednjih šol.

F. R.

RAVNE NA KOROŠKEM

Za dijake in študente, katerih starši prebivajo v Meziški dolini, je razpisala Temeljna izobraževalna skupnost Ravne na Koroškem 25 pomoči za šolanje na srednjih šolah, in sicer za tiste, ki dosegajo odlične oz. vsaj prav dober uspeh, ter 5 stipendij za šolanje na visjih in visokih šolah, ki dosegajo povprečno oceno najmanj 3,5. Višina pomoči bo od 100 do 200 dinarjev, stipendije pa bodo podeljene v zneskih od 250 do 300 dinarjev.

(vs)

VELENJE

Na Rudniku lignita Velenje ugotavljajo zadnji dve leti izredno visok stavež bolnih. Zaradi bolni ni je vsak dan v poprečju odstopnih okrog 3,5 % vseh zaposlenih. Čeprav je delo globoko pod zemljo res težavno, pa se vendar vprašujejo, kje so vzroki, da je toliko izostankov z dela. Posebej še, ker je bilo pred leti odstotek z dela zaradi bolnosti v poprečju le okrog 4,2 % vseh zaposlenih.

(vs)

LENDAVA

Upravni odbor INA — Nafta Lendava je na predlog komisije za izobraževanje odobril delovni rednih in eno izredno stipendijo. Največ stipendij je namenjenih kemike, kar je tudi ob razvoju petrokemične industrije v Lendavi povsem razumljivo. Stipendije bodo letos za 20 odstotkov višje kot leto poprej.

MURSKA SOBOTA

Blagovnico trgovskega podjetja Potrošnik je v dveh letih obiskalo 2 milijona 400 tisoč kupec, ki so kupili za več kot pet milijard dinarjev blaga. Blagovnica ima osem oddelkov in sodi med najsodobnejše trgovske hiše v Pomurju.

-se

ŠENTJUR

Šentjurske družbeno-politične organizacije in občinska skupnost bodo podelile pet stipendij študentom visjih in visokih šol. Občinska skupščina bo dala denar za dve, sindikat, ZZZ NOV in SZDL pa vsaka po eno. Kdo bo dobil stipendijo, bo odločila temeljna izobraževalna skupnost.

P. K.

VSAK KUPEC sobne peči EMO sodeluje pri NAGRADNEM ŽREBANJU

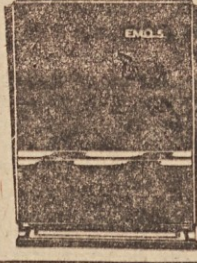
Lanskoletni nagrajenec IVAN OCEPEK iz Ljubljane je dvakrat zadovoljen.

Mogoče boste letos vi...

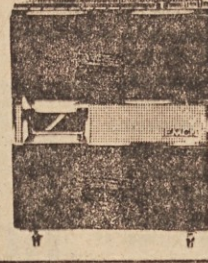
EMO 3
sobna peč na olje
3000-4000 kcal/h
z AET prižigalcem

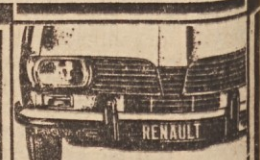
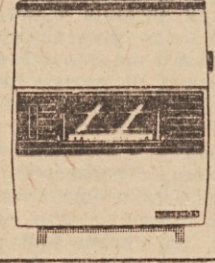
EMO 5
sobna peč na olje
5000 kcal/h
z AET prižigalcem

EMO 8
sobna peč na olje
7500 kcal/h
z AET prižigalcem

KAMIN EMO 5
sobna peč na
premog 5000 kcal/h

1. nagrada
RENAULT 16 TS
2.-26. nagrada
POTOVANJE V TUJINO za dve osebi
27.-60. nagrada
IZDELKI „EMO“
Žrebanje meseca
decembra v Beogradu

Sonce se je še vedno zama-
trudilo, da bi posijalo sko-
zi čemerno dopoldansko ne-
bo. Čakal sem ob robu igri-
šča. Do konca šolske ure je
manjkalo še 10 minut.

Otroci so igrali košarko...
ELO RIJAVEC tudi to pot
ni stal ob strani. Kaj takega
mu po njegovem ne bi pristo-
jalo. Potrebna navodila je da-
jal otrokom kar med igro. Si-
cer pa, dober učitelj telesne
vzgoje nikoli ne predava veli-
ko. Skoda časa. Šolskih ur te-
lesne vzgoje je še vedno pre-
malo, zato jih je treba izkori-
stiti.

»Veš, prav dobro mi de, če
se pri svojih urah tudi sam
malce zadimam... mi je po-
zneje jel pripovedovati ELO
Rijavec, predmetni učitelj te-
lesne vzgoje na osnovni šoli
Valentina Vodnika v Ljublja-
ni. »Pa tudi otroke s tem bolj
potegnem za seboj...« je še
dodal in nadaljeval:

»Če le morem, imam najraje
ure na planem, na zraku. No,
kot na vsaki šoli, imajo tudi
naši učenci zelo radi igre z
žogo. Zato jim mine taka ura,
kot so jo pravkar imeli, vse
prehitro...«

»So pogoji za pouk telesne
vzgoje na šoli Valentina Vod-
nika zadovoljivi?« sem preki-
nil pripovedovanje Rijavca,
medtem ko sva počasi stopala

proti njegovemu kabinetu.

»Glede tega se ne morem
pritožiti. No, res je na primer,
da nimamo primernih pogojev
za pouk telesne vzgoje. Ven-
dar, imamo igrišča in, kar je
najbolj pomembno, na voljo
imamo tudi lepo telovadnico.
Je sicer last Partizana Ilirija,

kakor zahteven poklic. Za vse
tiste ljudi pa, ki opravljajo de-
lo telesnovzgojnega učitelja ali
kakršnega koli predmeta sploh,
samo zato, ker pač morajo biti
nekje v službi, je delo na šoli
vse prej kot naporno. In na
žalost, teh ljudi miti ni tako
malo...«

vse dokler boš delal?»

»V prosveti delam zelo rad,
vendar sem pogosto razdvojen.
Enostavno ne vem, kaj bi. Dej-
stvo namreč je, da zaslužim
na šoli bore malo. Potrebe pa
so, čeprav nimam prevelikih
želja, večje od možnosti. Po-
misli, na mesec zaslužim le

kupil prelep kos zemlje. Tik
nad enim izmed izvirov Ljubi-
ljanice. Letos sem že pošteno
zavihal rokave. Speljal sem ce-
sto do svoje parcele, izkopal
temelje, napredoval že do kle-
ti in plošče in... če bo šlo
vse po sreči, bo hiša čez nekaj
tednov pod streho!«

»Kako si to sploh zmogel ob
tej draginji in s svojimi do-
hodki?«

»Na vse načine sem si po-
magal. Zidake sem napravil
sam, tudi temelje sem skopal
sam... Tako me bo veljala hi-
ša do strehe le 15 tisočakov.«

»Pa naprej?«

»Sedaj bo težje. Vendar ne
mislim vreči puške v koruzo.
Vse prej kot to. Ves denar, ki
mi bo ostal od plače, bom vlo-
žil v gradnjo. To bo lepa hiša.
Svoji družini želim ustvariti
prijeten dom.«

Tisti, ki poznajo Rijavca,
pravijo, da je fant od fave.
Priden da je in delaven kot
malokdo. Gara od zore do no-
či. Tako že od kar ga poznajo.
Če ni v Ljubljani na šoli, po-
tlej je na svojem gradbišču.
Če ga tudi tam ne najdete,
potlej je gotovo v krogu svoje
družine ali pa ob knjigi. ELO
želi namreč dokončati tudi dru-
go stopnjo na visoki šoli za
telesno kulturo, zato izredno
študira in poleg vsega polaga
izpite.

Svoje dni je imel Rijavec več
konjčkov. Najljubša sta mu
bila amatersko delo v telesno-
vzgojnem društvu Partizan in
pa jamarstvo. Za lepote pod-
zemnega sveta ga je navdušil
profesor Mikler, pozneje pa je
odhajal na svoje podvige tudi
v družbi dr. prof. Habiba.
»Danes se moram tem lepim
stvarem odpovedati...«, je na-
jin razgovor povzel ELO Ri-
javec. »Za vse ni časa. Ko bora
zgradil svoj dom, pa se bo go-
tovo spet našla kaka prsta
urica...«
A. ULAGA

»Rad delam z otroki, toda...«

toda kljub vsemu se je s pri-
dom poslužujemo...«

»Je torej tudi vaša šola brez
telovadnice?«

»Zaenkrat še vedno. Toda,
z novo šolo bomo dobili tudi
novo telovadnico. Tako nam
obljubljajo. Nova šola že stoji,
telovadnico pa bodo pričeli
graditi drugo leto.«

»Elo, kaj sodiš o delu učite-
lja telesne vzgoje? Meniš, da
je naporno, da je zelo zahtev-
no?«

»Kot se vzame. Za učitelja,
ki jemlje svoje delo resno, ki
si prizadeva, da otrokom na
tem področju zares nekaj nu-
dil in jim obenem privzgoji
tudi tiste dragocene navade za
zdravo življenje, ki jim bodo
potlej koristile vrsto let, za ta-
kega učitelja telesne vzgoje
predstavlja njegovo delo vse-

Rijavec vsekakor jemlje svoj
poklic z vso odgovornostjo.
Njegove ure so znane po tem,
da se jih otroci vesele in da z
njih veliko odnesejo, kot temu
pravimo. V dokaz tega naj po-
vem, da se vračajo k uram te-
lesne vzgoje, ki jih ima pred-
metni učitelj Rijavec, fantje,
ki so že pred časom zapustili,
oziroma končali osemletko Va-
lentina Vodnika. Uram telovad-
be pod vodstvom Rijavca
se nekako ne morejo odpove-
dati...«

Potlej, ko sva z Elom sedela
ob robu majhne mizice v pro-
fesorjem kabinetu, ki je bil
prenatran z najrazličnejšimi
rekviziti za pouk telovadbe,
sem ga naravnost vprašal:

»V tem poklicu si že nekaj
let. Ti je morda tako prirasel
k srcu, da mu boš ostal zvest,

blizu 1000 dinarjev. Sedaj, od
jeseni dalje, še manj. Imam
družino. Dva fanta... No, če
se ne bi spustil v gradnjo, se
niti ne bi pritoževal...«

Rijavec je kot še marsikdo
pri nas posebno slabe volje
zato, ker ljudje niso nagraje-
vani po delu. Če bi delal na
primer nekje na Goriškem, bi
dobil za enako delo vsaj po-
lovico več, kot zasluži danes v
Ljubljani. Sicer pa, nič boljše
ni v drugih poklicih. Marsikje
je »nagrajevanje po delu ozi-
roma po učinku« še vedno sa-
mo lepo zvaneča parola...

In to človeka jezi.

»Sem prav slišal?« sem vpra-
šal po kratkem premolku. »Hi-
šo gradiš? In to s tisočakom na
mesec?«

»Tako je. Na Vrhniki, kjer
sem doma, sem že pred časom

SKRHANI ODNOSI V RADGONSKEM AVTOREMONTU

Notranje razprtije porajajo negotovost

Po zaslugi odločnih ukrepov
radgonske občinske skupščine
so pred dobrimi tremi leti pre-
prečili razkroj »Avtoremonta«,
ki je bil zaradi neurejenih ka-
drovskih razmer pred razsulo.
Čeprav ne gre obešati zaslug
posameznikov na veliki zvon, je
vendarle treba povedati, da je
sedanjemu direktorju uspelo
podjetje sanirati, kar zgovorno
dokazujejo lepi ekonomski uspe-
hi te delovne organizacije v pre-
teklem in letošnjem letu.

Notranja konsolidacija, lepi
proizvodni uspehi in uspešno
poslovno tehnično sodelovanje
tega podjetja, ki se je zlasti
ujveljavilo kot kooperant tovar-
ne avtomobilov v Mariboru, to-
varne kmetijskih strojev »Zmaj«

itd., so že lani odločno vpli-
vali na ekonomsko krepitev
te delovne organizacije. Napo-
ved o povečanju vrednosti bruto
produkta v tem letu na blizu 13
milijonov dinarjev (lani 6,5 mi-
lijona din) zgovorno kaže na
dobro zastavljen proizvodni
program, v katerem je dobilo
posebno mesto tudi prevoznis-
tvo.

Tako so v Radgoni z zado-
voljstvom ugotovili, da se ne-
koč najbolj problematično pod-
jetje uvršča med najbolj vzorne
delovne organizacije. Vse do le-
tošnjega junija v to nihče ni
dvomil. Tedaj pa so izbila na
dan stara nasprotja, ki jim je
očitno botrovala nestrpnost med
preostalimi »starimi« kadri in

direktorjem, ki se je odločno
postavil v obrambo discipline,
reda in zakonitosti. Sodu pa je
izbil dno odločen ukrep direk-
torja, ki je začel prostopek proti
vodilnemu delavcu zaradi doka-
zane materialne krivde. Temu
dogodku je sledil še neuteme-
ljen sklep delavskega sveta, ki
je junija letos kljub nasprotov-
nanju direktorja sprejel sklep
o povečanju osebnih dohodkov
zaposlenih za 13,5 odstotka. Ta
ukrep delavskega sveta se je
kmalu izkazal za ekonomsko
zgrešen, zakaj v Avtoremontu
so že v naslednjih dveh mese-
cih močno načeli sklade, ki so
življenjskega pomena za to ko-
maj sanirano delovno organiza-
cijo.

Tudi na zadnji seji občinske
skupščine v Radgoni so prišla
nasprotja in Avtoremontu na
dan. Predvsem so ugotovili, da
je podjetje organizacijsko in fi-
nančno sicer sanirano, neureje-
ne kadrovske razmere pa spet
grozijo potisniti to delovno or-
ganizacijo v negotovost. Se več:
v Radgoni prihajajo vse bolj do
spoznanja, da se tako imenova-
na kriza kadrov, ki so jo spro-
žili znani radgonski dogodki ob
volitvah, nadaljuje in celo po-
glablja ter se kot rdeča nit vleče
skozí družbeno politično in zla-
sti tudi gospodarsko življenje
te komune. Razprtije v Avtore-
montu, ki so pripeljale celo do
odpovedi direktorja, namreč
niso osamljen primer, saj so se
s tem pojavom spopadli pred
časom tudi v kmetijskem kom-
binatu, letos spomlad v pod-
jetju Elrad in v različnih obli-
kah tudi drugod.

Sedanje stanje, ki mu botru-
je tudi neenotnost stališč v ob-
činskih vrhovih, resno opozarja
na trezne odločitve, ki bodo
moralne postati, ob večji meri
strpnosti vodilo pri delu skup-
ščine, družbeno političnih or-
ganizacij, organov samoupravlja-
nja in vseh, ki jim je do reda,
zakonitosti in krepitve samo-
upravljanja.

BORO BOROVIC

Pripravnikom zaprta vrata

Diplomanti višjih in visokih šol še vedno niso zaželeni v ljutomerskih delav-
nicah

Za ljutomerske delovne orga-
nizacije je značilno dvojje: ni-
majo dovolj strokovnih sode-
lavcev in tudi pripravnikov se
ponekod otepaajo. Tam, kjer od-
klanjajo pripravnike, menijo, da
imajo delovna mesta izpopoln-
jena in bi vsako zaposlovanje
pomenilo povečanje izdatkov.
Zlasti so v ospredju manjše
delovne organizacije, v katerih
bi bili ljudje z višjo ali visoko-
šolsko izobrazbo še kako potreb-
ni. Med te lahko štejemo obe
kmetijski zadrugi, Mizarstvo,
podjetje INDOPOL, Stanovanjs-
ko komunalno podjetje in še
nekatera druga. Zgovoren pri-
mer, kako potrebni so strokov-
njaki v delovni organizaciji,
lahko vzamemo iz Lendave.
Tamkajšnje gostinsko podjetje
Park je od nedavna pod prisil-
no upravo ravno zaradi nezain-
teresanosti za kvalificirano
delovno silo.

Vendar pa temu ni tako, saj so
na vodilnih mestih ljudje, ki
imajo za dve stopnji nižjo izo-

brazbo, kot bi jo morali imeti,
in kot je uzakonjeno v statutu...«

-se

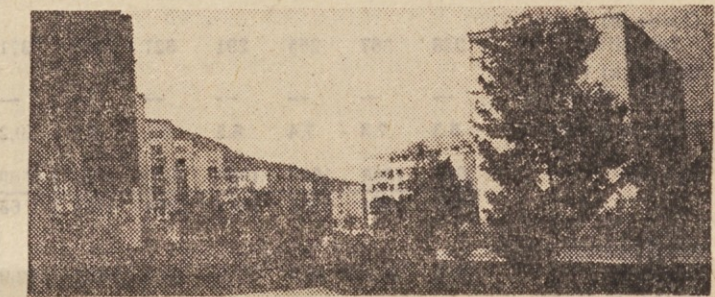
Pred 25 leti, natančneje 2. julija 1944, je bil v Črnomlju ustanovljen Denarni zavod Slovenije pri
predsedstvu SNOS. Ta zavod je posloval s tremi podružnicami do aprila 1945. Obletnico tega dogo-
da in 50-letnico ZKJ, SKOJ ter sindikatov, so v petek in soboto počastili v Črnomlju s proslavami,
ki se jih je udeležilo okoli 300 bančnikov. Ustanovitev tega zavoda je zgodovinsko še posebej pomemb-
na, ker je bil Denarni zavod prva tovrstna banka pri odprniškem gibanju v okupirani Evropi. Glede
na to so sklenili v prostorih banke urediti muzej, ki kljub vsem načrtom še ni popolnoma gotov,
bo pa v kratkem. Bančniki so sklenili predlagati na svojem zboru 12. marec za svoj praznik — dan
bančništva, ker je tega dne leta 1944 stopil v veljavo odlok SNOS o ustanovitvi Denarnega zavoda.

DOPIŠNIKI POROČAJO

VELENJE

Druga letošnja velika prostovoljna delovna
akcija

Te dni so v Velenju začeli z letošnjo drugo veliko prostovoljno delovno
akcijo. Medtem ko so Velenjčani od srede junija pa do konca julija
urejali nekaj nad 1 km dolg cestni odsek Velenje—Sentilj, na katerem je
tudi že položen asfalt, pa so zdaj začeli urejati cestna odseka Velenje—
Skale in velenjsko jezero—Hrastovec na cesti Velenje—Skale—Graška gora.
Računajo, da bodo opravili modernizacijo omenjenih dveh cestnih
odsekov do konca septembra, do tedaj pa naj bi na cesti Velenje—Skale
in velenjsko jezero—Hrastovec položili tudi asfaltno prevleko. (vš)

RAVNE NA KOROŠKEM

Zasedanje skupščine delavcev KSSZ

Skupščina Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev
Ravne na Koroškem je na zadnji seji razpravljala o izvaajanju priporočila
Skupščine SR Slovenije o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti
v Sloveniji v letošnjem letu ter o poslovanju skladov Komunalne skup-
nosti socialnega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem v prvih sed-
mih mesecih letos. (vš)

GORNJA RADGONA

Nas bodo izkušnje izučile?

Jutri bodo v tem obmejnem mestu zaprli sedmi tradicionalni Pomur-
ski sejem, na katerem razstavlja 66 razstavljalcev iz Jugoslavije in Av-
strije. Sejem so odprli danes teden.

Po letošnji razstavi sodeč sejem v taki obliki, kot je bil doslej, ne
bo mogel v naslednjih letih privabiti večjega stevila obiskovalcev. Treba
bo, kar je osnovno, zagotoviti boljšo lokacijo, ter narediti selekcijo med
razstavljalci. Za primer naj zapisemo, da je to, kar je na Pomurskem
sejmu, mogoče videti in kupiti v Murski Soboti. Tudi manjših kmetijskih
strojev ni v dovolj pestri izbiri, tako da razglaševana naklonjenost kme-
tjstvu nikakor ni umestna. Pohvalni pa sta posvetovanji kmetijcev in
turističnih delavcev. -se

MISLINJA

Novembra nov vrtec

V začetku novembra bodo tu odprli oddelek otroškovarstvene usta-
nove, ki so jo v tem kraju že nujno potrebovali. Nov vrtec bo lahko
sprejel okrog 25 otrok in je četrti v slovenjgraški občini.

SLOVENSKA BISTRICA

Z modernizacijo bodo občutno dvignili
proizvodnjo

V Tovarni olja v Slovenski Bistrici bodo v kratkem izročili svojemu
namenu eno najsodobnejših polnilnih naprav, s katero bodo lahko me-
sečno napolnili 250 ton olja v sode. Izboljšati nameravajo tudi notranji
transport, nabaviti nove stiskalnice, kar jim bo omogočilo, da bodo
lahko še znatno dvignili proizvodnjo.

Omenimo naj še, da je podjetju uspelo, da izvažajo sončnične tropine
pa tudi bučnice, celo v Kanado in Avstralijo. Tudi kakovost olja se je
v zadnjem času močno izboljšala. Težave nastajajo, ker so cene beleumu
olju še vedno določene. F. H.

MURSKA SOBOTA

Zaposlenost v Pomurju narašča

Po podatkih Komunalnega zavoda za zaposlovanje v Murski Soboti
kaže zaposlenost v prvih sedmih mesecih letošnjega leta tendenco stal-
nega naraščanja. V mesecu juliju letos se je povečala zaposlenost na
področju Zavoda za primerjavi s preteklim mesecem za 1%, ali 145 oseb.
V primerjavi z junijem 1968 pa za 21%, ali 400 novih delavcev. Rast
zaposlenosti so zabeležili v vseh treh občinah na področju zavoda. F. B.

SLOVENJ GRADEC

Več kot 300 občanov išče zaposlitev

Po zadnjih podatkih je prijavljenih na zavodu za zaposlovanje nad
300 občanov, ki iščejo zaposlitev. Takih, ki bi se radi zaposlili, pa je
še precej več.

Število zaposlenih v slovenjgraških delovnih organizacijah zadnji dve
leti celo pada, saj zaposluje gospodarstvo nekaj oseb manj, kot jih
je leta 1967. Res je, da si marsikdo zaradi bližine poljske delo v ravenski
Zelezarni (moški) in v velenjski TGO Gorenje (predvsem ženska de-
lovna sila), vendar iskanje zaposlitev izključno drugje verjetno ni naj-
boljše.

Problematično nezaposlenosti je na zadnji seji obravnaval tudi izvršni
odbor Občinske konference SZDL Slovenj Gradec. Sprejeto je bilo sta-
tišče, da je treba v naslednjih mesecih izdelati s posvetovanjem uprave
občinske skupščine in občinskih vodstev družbeno političnih organizacij
kar najbolj podrobno analizo o položaju gospodarstva in negospodarskih
delavnosti ter izoblikovati napotke za nadaljnji razvoj, predvsem za
odpiranje delovnih mest. Prevladuje prepričanje, da bo ena od osnovnih
nalog vseh odgovornih delavnikov v Mislinjski dolini pospešiti nadalj-
njo rast gospodarstva in s tem v zvezi odpiranje novih delovnih mest.

Število občanov, ki iščejo zaposlitev, je za slovenjgrške prilike
zaskrbljujoče, zato je potrebna čimprejšnji konkretna akcija, da se pro-
blemi nezaposlenosti, če že ne odpravijo, pa vsaj omilijo. (vš)

Zaposlovanje v Sloveniji v poreformnem obdobju

Takoj po uveljavitvi prvih ukrepov gospodarske reforme je bilo za vso državo značilno, da so nastali veliki presežki delovne sile. Gospodarske organizacije so namreč v prvem obdobju dokaj spontano reagirale na predvidene ukrepe gospodarske reforme, saj so v iskanju tako imenovanih notranjih rezerv pogosto brez ustreznih analiz najprej ugotovile presežke v delovni sili. To je deloma razumljivo, če upoštevamo, da bi vsakršna drugačna sprememba, kot denimo sprememba tehnologije, proizvodnega programa, tržne orientacije ipd., ki bi pomenila prilagoditev novim pogojem poslovanja, terjala bistveno več časa kot pa enostavno zmanjševanje števila zaposlenih ali zapiranje vrat pred novimi delavci. Tako je postalo zaposlovanje v vsej državi akuten ekonomsko-sociološki in politični problem.

Piše dipl. oec. Majda Kogoj

Če primerjamo podatke o številu vseh zaposlenih in oseb, ki iščejo zaposlitev, v letih 1965, 1966 in 1967 z letom 1964, opazimo tako v vsej državi kot v Sloveniji stalno zniževanje števila zaposlenih in povečevanje števila oseb, ki iščejo zaposlitev. Pri tem je celo značilno, da je upadanje števila zaposlenih in povečevanje števila brezposelnih hitreje v Sloveniji kot v poprečju v državi, kar vse je razvidno tudi iz naslednjih tabel:

		1964	1965	1966	1967	1968	1968	1969
v tisočih I-V								
SR Slovenija								
Zaposleni		518,2	518,6	504,4	503,0	508,4	502,8	517,2
Osebe, ki iščejo zaposlitev		7,3	9,3	12,0	15,3	19,0	20,3	19,9
Osebe, ki iščejo prvo zaposlitev		2,6	3,0	4,1	5,5	6,9	6,9	7,3
Stopnje brezposel.		1,4	1,8	2,4	3,0	3,7	4,0	3,8
SFR Jugoslavija								
Zaposleni		3.608	3.662	3.582	3.561	3.587	3.517	3.645
Osebe, ki iščejo zaposlitev		228	267	265	291	327	327	371
Osebe, ki iščejo prvo zaposlitev		—	—	—	—	—	—	—
Stopnja brezposel.		6,3	7,3	7,4	8,2	9,1	9,3	10,2
Indeksi								
		1965	1966	1967	1968	I-V 69	1968	I-V 69
		1964	1964	1964	1964	1964	1967	I-V 68
SR Slovenija								
Zaposleni		99,8	97,1	96,9	97,9	99,6	101,1	102,9
Osebe, ki iščejo zaposlitev		127,5	165,9	210,8	261,6	273,1	124,1	98,0
Indeksi								
		1965	1966	1967	1968	I-V 69	1968	I-V 69
		1964	1964	1964	1964	1964	1967	I-V 68
SFR Jugoslavija								
Zaposleni		101,5	99,3	98,7	99,4	101,0	100,7	103,6
Osebe, ki iščejo zaposlitev		117,1	116,3	127,6	143,4	162,7	112,4	113,5

Medtem ko se je v prvem reformskem letu 1965 in v primerjavi z letom 1964 v merilu celotne države še povečalo število zaposlenih za 1,5%, je bilo v Sloveniji že za 0,2% manj zaposlenih. V istem časovnem obdobju je v državi naraslo število oseb, ki so iskale zaposlitev preko zavodov za zaposlovanje za 17,1%, v Sloveniji že za 27,5%. Tako dimanika in približno enak odnos med Slovenijo in podatki za vso državo sta značilna vse do leta 1968. Od takrat dalje pa veljajo za Slovenijo drugačne tendence kot za celotno področje države.

Delno že v letu 1967, zlasti pa v letu 1968 lahko v Sloveniji opazimo stabilizacijo ravni zaposlenosti in že delno oživiljanje, medtem ko v merilu države še vedno narašča število oseb, ki iščejo zaposlitev, čeprav je v poprečju države dinamika zaposlovanja hitrejša kot v Sloveniji. Tako je bilo v letu 1968 v Sloveniji še za 2,1% manj zaposlenih kot v letu 1964, v SFRJ le še za 0,6% manj. V letošnjih prvih petih mesecih pa je bila raven zaposlenosti v vsej državi za 1% višja od ravni iz leta 1964, medtem ko je v Sloveniji še vedno za 0,4% nižja, vendar že za 2,9% višja kot v prvih petih mesecih leta 1968.

Nekoliko počasnejša dinamika naraščanja števila zaposlenih od začetka leta 1968 dalje v Sloveniji kot v vsej državi ni vplivala na povečevanje števila brezposelnih. Nasprotno, medtem ko je bilo v letu 1968 v primerjavi z letom 1967 v Sloveniji še za 2,4% več oseb, ki so iskale zaposlitev in jih je bilo v SFRJ le za 12,4% več, se je v letošnjih petih mesecih v primerjavi z lanskimi števili oseb v Sloveniji, ki so iskale zaposlitev, znižalo za 0,2%, medtem ko jih je bilo v državi še za 13,5% več.

Pri vseh teh podatkih o zaposlovanju pa je treba upoštevati tudi stopnjo brezposelnosti, to je število oseb, ki iščejo zaposlitev, v primerjavi s skupnim številom zaposlenih, ki kot korektura — dopolnilo indeksov o dinamiki števila zaposlenih in brezposelnih pove, kolikšen je dejanski problem zaposlovanja. Kljub temu, da se je ves čas po uveljavitvi prvih ukrepov gospodarske reforme v Sloveniji hitreje povečevalo število brezposelnih kot v državi, je stopnja brezposelnosti v Sloveniji vsekoli bistveno nižja. Stopnja brezposelnosti je namreč odvisna od stopnje gospodarske aktivnosti in je zato po navadi v manj razvitih državah višja kot v srednje in visoko razvitih. Glede na to in ker je v primerjavi z razvitostjo vse države Slovenija nedvomno gospodarsko bolj in enakomerneje razvita, se je stopnja brezposelnosti v Sloveniji zvišala od 1,4% v letu 1964 na maksimalno 4% v prvih petih mesecih leta 1968 in se letos znižuje, medtem ko je za celotno državo znašala že v letu 1964 6,3% in dosegla maksimum — 10,2% v letošnjih prvih petih mesecih, ko se še vedno zvišuje. Gleđano s tega stališča, torej problem zaposlovanja v Sloveniji nikoli ni dosegel takega obsega, kot je veljal za področje celotne države. Nasprotno, prav za letošnje leto lahko trdimo, da v Sloveniji problema zaposlovanja v takem smislu, kot smo ga bili vajeni obravnavati doslej, v glavnem ni več. Na področju zaposlovanja je sicer še veliko problemov — predvsem vsebinskega značaja — zaradi česar višine števila oseb, ki iščejo zaposlitev, ne moremo več obravnavati kot izreden ekonomski problem.

(NADALJEVANJE PRIHODNJC)

VELEBLAGOVNICA

LJUBLJANA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin, za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo;
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;
- za tuje kupce je v hiši menjalnica.

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka, Kidričeva ulica 1 a

POKRITI TOLIKO, KOLIKOR SEŽE PLAŠČ

(Nadaljevanje s 1. strani)

HELMUT MREŽAR: »Za nas je najvažnejši podatek, da nam kupci plačujejo račune v enakih rokih kot lani ob tem času. To je še zlasti pomembno zato, ker dve tretjini blaga prodamo na domačem trgu. Seveda do tega ni prišlo samo po sebi! Z novim letom smo v naši tovarni na primer začeli zelo temeljito razčisti naše lastne račune. Vpeljali smo obračun proizvodnje po metodi direktnih stroškov in pravem pomenu besede in brez vseh »prilagojevalnih« oblik in metod. Tako so naše surovine na primer ovrednotene zgolj kot substanca — kot material po dejanski vrednosti. To nam zmanjšuje potrebni obseg obratnih sredstev v tovrstnih zalogah, povečuje pa likvidna sredstva na drugih področjih. Indirektne stroške, ki so navadno vračunani že v surovinah, smo pokrili z drugimi viri. Zakaj bi se na primer slepili z navideznim dohodkom, ki letos nastaja zaradi prehoda od vnovčene na

fakturirano realizacijo? Ta dohodek in še nekatera druga sredstva, več sto milijonov S-din vesa, smo zato porabili za kritje indirektnih stroškov. Tako imamo zdaj čiste račune, vemo, s čim dejansko razpolagamo, kako daleč lahko sežemo naše poslovne in druge odločitve...«

FRANC VOGRINEC: »Prodaja blaga za nas ni končana s tem, da pošiljke odpošljemo kupcem, ampak tedaj, ko zanje dobimo tudi denar. Od tega živimo! Imamo pa to srečo, če se tako izrazim, da smo izbrali tak proizvodni program, ki ustreza povpraševanju na trgu. Sedanje konjunktorno obdobje hkrati vpliva na to, da le stežka ustrezemo naročilom. To pa spet pomeni, da lahko izbiramo med našimi kupci. Z letošnjim aprilom smo jim na primer predlagali, da bi v medsebojnih odnosih uveljavili menično poslovanje. To pa ne zaradi tega, ker kupcem ne bi zaupali, marveč zato, ker tako prej pridemo do denarja. Večina kupcev je na to tudi pristala! Tako zdaj pride-

mo do našega denarja v rokih, ki so bili lani ob tem času. To pa še ni najvažnejše! Ker imamo tudi obračun proizvodnje po metodi direktnih stroškov, dejansko lahko načrtno predvidimo in tudi uresničimo delitev našega dohodka. Tako nam ni več tolikanj potrebno zadrževanje osebnih dohodkov, da zavoljo tega ne bi manjkalo obratnih sredstev. Bolje nagrajevani delavci so postali zainteresirani za čim večjo proizvodnjo, ker tako več zaslužijo. Prodajo pa zlahka prav vse, kar naredimo. Da ne bi razpredal, naj omenim samo rezultata naših prizadevanj na področju, o katerem govorimo: še lani je bil STOL z 930 N-din povprečnega mesečnega zaslužka ne le med slabšimi kolektivi lesno predelovalne industrije v Sloveniji, ampak tudi med najslabšimi v občini. Zdaj smo prišli na 1080 N-din povprečnega zaslužka in to še ne pomeni naše zadnje besede v letošnjem letu!«

EKONOMSKE RAČUNICE NE VZDRŽIJO PRETIRAVANJA

Za dosedanje poslovanje industrije pohištva STOL v Duple pri Kamniku je med drugim značilno tudi to, da se nikoli ni zadolževala tako daleč, da bi jo obveznosti za odplačevanje kreditov občutneje ovirale pri tekočem poslovanju. Pri načrtih za prihodnje leto. Če so se po tej poti priklopili različne bančne organizacije, če tudi sicer dobro poslujejo, tako da njihova plačilna sposobnost ni bistveneje ogrožena, kaj ob kakšnem položaju predlagajo, da bi omilili nelikvidnost v gospodarstvu?

Direktor tovarne STOL FRANC VOGRINEC je bil v odgovoru na to vprašanje povsem nedvoumen:

»Rešitve ni, če bi jo žele iskati s stališča najmanjšega odpora; torej tako, da bi v razmerah tržnega gospodarstva, ki kršnega želimo imeti, zaradi političnih in drugih vzrokov ostala vsa podjetja, ki dandanes ne more nobena skrivnost, da želimo ustvariti socialistično žno gospodarstvo. Torej je določena selekcija proizvajalcev, potrebna in pri tej selekciji bi smeli zanemarjati vseh ostalih tržnih zakonitosti. Ena stvar pa je, naj se vsakdo, ki dela ustvarja, pokrije tako in toliko kolikor seže njegov plašč. Vzemam se torej za realno treznost in strpnost pri delu pri odločitvah. Vem, da bi v pravi takšne prakse povzročila mnoge ekonomske, socialne in tudi politične probleme. Vendar sem hkrati tudi prepričan, da bi številne in znane bolele našega gospodarstva in družbe, omenjam samo finančno ranje zdravstva in šolstva, se na ta način začeli res učinkovito zdraviti, namesto da z začasnimi injekcijami bolnike samo obrnjamo pri življenju. Tistim, ki bi mi morda očitali, da govorim s pozicij močnejšega, v odgovor na premislek samo tole: izkušnja uči, da močna in ekspanzivna podjetja — vseeno katere koli — v razvitih gospodarstvih tako ali drugače »vlečejo« za seboj tudi spremljajočo industrijo in drugo gospodarstvo, vsi skupaj pa polnijo državno blagajno. Kdo si upa trditi, da nas ne bi bilo tako, če bi poskusili? Če govorimo o reševanju problema nelikvidnosti, v tem vidim najboljše možnost, da sedanje težave ne začnemo razreševati, ampak se zavarujemo tudi pred podobnimi problemi, ki bi nam zili kdaj kasneje!«

MILAN GOVEKAR

KAKŠNA BO USODA NAŠE USNJARSKE INDUSTRIJE

VSE VEČ SINTETIKE

V zadnjih letih smo priče skokovitemu naraščanju proizvodnje in porabe sintetične. Že skoraj vse, kar je moralo biti nekoč usnje, je zdaj plastika, mela... itd. Zato so se ne le proizvajalci in predelovalci usnja, ampak tudi načrtovalci našega razvoja začeli zaskrbljeno vpraševati: ali ima slovenska usnjarska industrija ob takšnem zmagovitem pohodu sintetične v svetu in doma sploh še kakšne možnosti za obstanek in razvoj?

Slovenija je še vedno največji predelovalec kot (predvsem težkih) v državi. Zaradi gradnje podobnih zmogljivosti v drugih krajih države, ki se lahko opirajo na boljše surovinsko osnovo, in zaradi težnje dosedanjih izvoznikov, predvsem manjših razvitih držav, da bi same predelovale surove kože, pa ostajajo slovenske usnjarske brez zadostnih količin surovin. Razen tega uporaba gume in umetnega usnja znižuje povpraševanje predvsem po podplatnem, galanterijskem in tehničnem usnju.

Takšen položaj slovenske usnjarske industrije narekuje, da bo nujno treba preusmeriti in modernizirati njene sedanje zmogljivosti. Ob tem bo zlasti treba upoštevati vprašanje, v kakšni meri bodo guma, umetne in plastične mase v prihodnjih desetletjih konkurirale oziroma nadomeščale naravno usnje posameznih vrst. Na zahodu in v ZDA se namreč kemična industrija vedno bolj ukvarja z iskanjem ustreznega nadomestka za izdelavo obutve in galanterije. Ti poskusi so že dali ugodne rezultate. Iz sintetične mase »corfan« so izdelali obutev, ki v mnogoceteri prekaša naravno usnje. Revolucija v proizvodnji obutve oziroma njena bodočnost pa je še dokaj nejasna in jo bo treba preučiti, ko bodo prišli na trg novi sintetični materiali za izdelavo obutve.

Takšen perspektivni razvoj obutvene industrije pa ne dovoljuje nabave klasičnih strojev, ker bi bili ti stroji spričo predvidene uporabe sintetičnih materialov za gornje usnje in tudi za spodnje usnje prekmalu neuporabni. V prihodnje bodo prišli v poštev pri uporabi sintetičnih materialov le stroji, ki bodo sposobni te materiale ali lepiti ali pa variti. Kot je razvidno iz sodobne literature, te obutve po okviri ne bomo mogli več popravljati, temveč jo bomo morali odvreči.

A zdaj, kakšne so možnosti da bi slovenske usnjarske indu-

strija pravočasno prisluhnila tem znamenjem napredka v svetu.

Industrija obutve se je skoncentrirala predvsem v petih večjih podjetjih v Kranju, Trzinu, Zireh, Novi Gorici in Mariboru, imamo pa tudi še nekaj manjših podjetij izven teh krajev. Osnovna skrb večjih in še bolj seveda manjših podjetij so zastareli proizvodni procesi, širok spekter proizvodnje in nezadovoljiva usmerjenost v izvoz.

Ze danes je moč čutiti zasičenost domačega trga z obutvijo, zato je treba pri projekciji bodočega razvoja računati tudi s stalnim visokim deležem izvoza, ki že danes obsega 30 do 40 odstotkov skupne proizvodnje čevljarke industrije.

V takšno razvojno usmeritev se bodo, razumljivo, uspela

vključiti le večja podjetja, ki lahko zaradi višje stopnje mehanizacije v krajšem času dobavijo večje serije proizvodov. V prihodnjih treh desetletjih je po predvidevanjih strokovnjakov možno predvideti le zmerno povečanje proizvodnje v usnjarski industriji. Usnjarska industrija nima možnosti za znatno povečanje fizičnega obsega proizvodnje — samo za kakih 50 odstotkov. Pričakovati pa je mogoče znatno povečanje proizvodnje različnih umetnih mas, ki bodo po svojih lastnostih podobne usnju in ga bodo polagoma nadomeščale.

Glede razvoja obutvene industrije pa strokovnjaki niso enotnega mnenja. Nekateri namreč sodijo, da se bo fizični obseg proizvodnje podvojil, drugi pa, da bo porast mnogo hitrejši. Prav tako naj bi se močno povečala tudi proizvodnja galanterijskih izdelkov.

Po strokovnih napovedih sodeč torej lahko sklepamo, da bodo usnjeni izdelki tudi pri nas naprodaj le za ljudi, ki ne gledajo na vsak dinar, ko kupujejo. Sicer pa bo tudi v Sloveniji, tako kot povsod po svetu, že kmalu zakraljevala sintetična.

V. B.

• KOMENTATORJEV STOLPEC • KOMENTATORJEV STOLPEC • KOMENTATORJEV STOLPEC • KOMENTATORJEV STOLPEC

V kleščah kompromisov

Programi dela družbeno-političnih organizacij in skupščin napovedujejo, da bo naša samoupravna aktivnost v prihodnjih letih in mesecih dokaj pestr, če ne celo razburljiva. Glavna tema, o kateri nameravajo vodstva družbeno-političnih organizacij in skupnosti razpravljati, bo oцена, kako uresničujemo reforme.

Pogovori o pritiskih, ki jih zadnje čase poslušamo, kažejo, da razumejo ponekod reforme le kot družbeni dogovor, to je kot kompromis z objektivnim delovanjem ekonomskih zakonitosti, ne pa kot ekonomsko nujnost. S političnimi pritiski ali družbenimi dogovori pa, kakor je pokazala naša administrativno urejevana preteklost, ekonomskih zakonitosti ni

mogoče dolgo zatirati, ker takšno ravnanje prej škodi gospodarskemu razvoju družbe kot pa mu koristi.

Sicer pa — kaj ne potrjujejo tega dejstva tudi posledice premalo doslednega uresničevanja reforme, ki smo jim pričali? To zlasti potrjujejo pojav, kot denimo povečanje gospodarske nestabilnosti in inflacije, naraščanje družbenih davčev in slabitev podjetniške akumulacije, vsesplošna nelikvidnost v gospodarstvu in medsebojno zadolževanje, težnja nekaterih gospodarskih organizacij po protekcionistični zaščiti domače proizvodnje, pojavi monopolističnega zapiranja skupin podjetij pod pretvezo samodogovarjanja gospodarstva itd.

V sedanjem obdobju uresni-

čevanja reforme bomo zato nedvomno morali uveljavljati mnogo bolj premišljeno ekonomsko politiko, kot pa smo jo uveljavljali doslej, politiko, ki naj bi bila mnogo manj pod vplivi političnih pritiskov vrst in na različnih ravneh. Nevarnosti za uresničevanje reforme je še vedno veliko, smo jim še spodrezali korenine.

Primeri? Dokler oblikovanje in uporaba akumulacije ne bosta stali na ekonomskih zakonitostih, vse dotlej bo poraba tega dela dohodka spodkopavala naš sistem. Prav tako raziskave na področju delitve dohodka jasno kažejo, da ne moremo doseči uravnovešanih cen, če banje osebnih dohodkov usklajeno z gibanjem proizvodnje. V našem sistemu, kaj

NAČRTI SLONIJO na potrebah tržišča

Podjetje Vozila Gorica je bilo ustanovljeno ob koncu leta 1961 kot industrijsko podjetje za proizvodnjo in prodajo specialnih vozil, prikolic preklucnih prikolic, polprikolic in cistern s črpalnimi agregati za prevoz vseh vrst tekočin. Ker pa se je podjetje razvilo v bistvu iz nekdanjega obrtnega podjetja »Avtoobnova«, je slavil delovni kolektiv Vozila Gorica minulo leto že svoj dvajseti rojstni dan.

Podjetje Vozila Gorica žanje posebno v zadnjem času vse večje poslovne uspehe. Zato smo pred dnevi obiskali ta goriški kolektiv in si prizadevali izvedeti kaj več spodbudnega o njegovem življenju in težavah. V razgovoru sta sodelovala poleg Janeza Petrovčiča — sekretarja podjetja, še šef prodaje za domači trg — Rajko Zorn in pa Marko Mozetič — referent v prodaji in obenem predsednik sindikalne organizacije v podjetju.

VZPON — PLOD UVAJANJA NOVIH PROIZVODOV

Podjetje Vozila Gorica uživa danes velik ugled predvsem pri kolektivih, ki živijo od špedicije in prevoza težkih tovorov. Vozila Gorica namreč izdelujejo in prodajajo tovrstne prikolic in polprikolice z nosilnostjo od 8 ton dalje in cisterne z različno prostornino.

Glede na to, da je podjetje zraslo tako rekoč iz večje remontne delavnice, ki ni imela zavidanja vrednih perspektiv, je bila preusmeritev na nov poslovni predmet več kot nujna. Trajala je sicer več let, vendar, sodeč po današnjih rezultatih, so prizadevanja obrodila bogate sadove.

»Kulminacijo oziroma vrh v akumulativnosti so dosegla Vozila Gorica leta 1966, ko smo z upoštevanjem obrata v gradnji ustvarili 624 milijonov S-dinarjev skladov. Ker so potrebe tržišča narekivale nagel nadaljnji razvoj, smo seveda vlagali pretežni del priprave in izvedbe sredstev v razširitev proizvodnih kapacitet. Ta odločitev je bila nujna, če smo se želeli obrzati na domačem tržišču...« Tako so nam pojasnjevali v tej, skoraj 500-članski delovni organizaciji.

Statistike kažejo, da prevzemajo danes Vozila Gorica vodilno vlogo v tako imenovani spremljajoči avtomobilski industriji. Delež proizvodnje podjetja Vozila Gorica znaša na jugoslovanskem trgu priključnih vozil blizu tretjino vseh prodanih prikolic in polprikolic, 75 odstotkov cistern in nizko nosilnih prikolic, za trodelne obročne pa je podjetje sploh edini proizvajalec pri nas. Naj povejmo, da se povpraševanje po priključnih vozilih pri nas iz leta v leto veča. Na osnovi analize domačega in tujege trga predvidevajo v Gorici, da bodo dosegli optimalni obseg proizvodnje v letu 1970, ko bo znašala vrednost proizvodnje več kot 8 milijard S-dinarjev.

»Vzpon podjetja je plod dobrega gospodarjenja in uvažanja novih proizvodov, ki so osvojili tržišče...« so nam pripovedovali v Vozilih. »Celotna jugoslovanska industrija prikolic iz nekaj let uspešno povzema zahodnoevropske klasične sisteme proizvodnje. Napraviti korak naprej na tem področju, kar si predvsem želijo, transportna podjetja, pa seveda ni bila lahka naloga. Vemo, da sta ameriški in tudi nemški transport, ki temeljita na solidnejši trans-

portnih sredstvih, daleč pred drugimi v svetu. Zato jima skušamo vsi slediti, ker ju dohiteti sploh ne moremo...«

ŠTEVILNI NOVI ODJEMALCI

Problemi, s katerimi so se srečevali mladi strokovnjaki v Vozilih Gorica, ni bilo malo. Težko je namreč skonstruirati sodobno, kupčevim zahtevam primerno priključno vozilo, pri tem pa trpeti pomanjkanje kvalitetnega materiala in strojev. V podjetju so napravili potrebne analize stroškov vzdrževanja priključnih vozil in spoznali, da je vzdrževanje klasičnih priključnih vozil razmeroma drago in da je to eden izmed razlogov, da se kupci dokaj neradi odločijo za nakup teh vozil.

»Poskus, ki smo ga začeli pred približno tremi leti, je po letu in pol intenzivnega študija in dela ter večkratnih preizkusih, nova prikolica — polprikolica — je že po zunanjem videzu nekaj povsem novega. Izboljšav ni malo. Prikolica je tudi lažja in nižja od klasičnih, kar je seveda pomembna prednost predvsem za transporterje, ki vozijo

v mednarodni špediciji. Z manjšimi spremembami lahko prilagodimo prikolico tudi za paletni transport. Novosti, ki so vsekakor vidne za transportna podjetja, ki prehajajo na intenzivnejše gospodarjenje. V začetku iz radovednosti, kasneje, po uspešnih preizkusih, pa so naša nova priključna vozila vključila v svoj vozni park skoraj vsa vodilna transportna podjetja v Jugoslaviji.«

PROIZVODNJA PRODANA NAPREJ

Razvoj podjetja, ki je bil morda zaradi potreb tržišča prehitel, je seveda prinašal tudi nekatere probleme. Kljub solidnemu in rentabilnemu poslovanju problem nelikvidnosti ni obšel tega goriškega podjetja. Ob povečani proizvodnji in velikih vlaganjih v modernizacijo proizvodnje ter v strokovni kader je nastal problem nezadostnih obratnih sredstev. Čeprav rezultati poslovanja niso ostali neopazni bančnim ustanovam, podjetju le ni uspelo zagotoviti dovolj sredstev za kreditiranje kupcev in se zaradi tega srečuje včasih s precejšnjimi problemi,

saj nekatera konkurenčna podjetja laže dobijo potrebne kredite kot Vozila Gorica.

»V svetu je znano, da se prav v avtomobilski industriji pojavlja splošna konjunktura. To je eden izmed vzrokov, da je naša proizvodnja prodana že za tri tromesečja naprej. Problem, ki nam je bil pred leti še neznan, je v tem, da stalne odjemalce in mnoge naročnike s težavo zadovoljimo, saj so proizvodne zmogljivosti manjše od povpraševanja...« danes zaskrbljeno pripovedujejo v Vozilih Gorica.

VSEKAKOR NA DOBRI POTI

Trenutni uspehi kolektiva niso uspavali.

»Mislimo predvsem na proizvodnjo kontejnerjev in ustreznih kontejnerskih šasij ter silosistern za prevoz prašnatih materialov in tekočin v zimski sezoni. Kontejnerje bomo proizvajali s kooperanti iz skoraj vseh republik. To in pogodba o večji p odaji tridelnih kolesnih obročev za kupca na konvertibilnem področju nam zagotavlja dobre izgleda tudi za nas doslej mrtvo sezono...«

V kratkem orisu uspehov seveda ni bilo mogoče prikazati vsega, kar je značilno za podjetje Vozila Gorica. Naj ob koncu poudarimo le to, da v kolektivu prevladuje zdrava pobuda in velika želja delati kar najboljše. Plani in želje, ki niso majhne, temeljijo pa na ekonomskih kazalcih tržišča, so najzanesljivejši porok, da je izbralo podjetje pravo pot.

-n.-a.

REKONSTRUKCIJO SO IZVEDLI PRED ROKOM

Ljubljanski ALKO se po rekonstrukciji uvršča med največje proizvajalce brezalkoholnih pijač pri nas

Tovarna alkoholnih in brezalkoholnih pijač ALKO iz Ljubljane nedvomno sodi med tista podjetja, ki so storila v svojem razvoju ogromen korak, saj je podjetje v petdesetih letih, odkar obstaja, močno preoblikovalo in obogatilo proizvodnjo. Iz malega je zraslo veliko podjetje, ki v svojem proizvodnem programu združuje proizvodnjo alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Za doseg takšnih rezultatov pa je bilo treba vložiti precej truda in sredstev, zlasti zato, ker se je podjetje razvijalo na zastarelih strojnih napravah in ob izrazito obrtniškem načinu dela.

MODERNIZACIJA PROIZVODNJE

Modernizacija proizvodnje je bila torej nujno potrebna. Začetki postopne modernizacije proizvodnje v ALKO sicer segajo še v leto 1950, ko so v kolektivu začeli resneje razmišljati o sodobnejši proizvodnji, ven-

dar so bile možnosti za to izkoriščene le v manjšem obsegu in brez vidnejšega napredka. V ALKO zato štejejo leto 1966 za prelomnico v razvoju podjetja. Tedaj so bili namreč dokončno pripravljeni idejni programi in potrjeni osnovni zazidalni načrti. Ze v začetku naslednjega leta so stekla prva dela pri rekonstrukciji tovarne, ki je bila razdeljena na dva dela: prva faza rekonstrukcije je obsegala zamenjavo izrabljenih strojnih naprav za proizvodnjo in polnjenje alkoholnih pijač ter montiranje nove sodobne mehanizacije, druga faza pa je obsegala osvojitve nove proizvodnje brezalkoholnih pijač. Treba je bilo torej rekonstruirati obrat za polnjenje alkoholnih pijač, nato pa nadaljevati gradnjo polnilnice brezalkoholnih pijač ter vseh ustreznih skladiščnih in pomožnih prostorov.

8.000 STEKLENIC NA URO

Čeprav je bilo predvideno, da bodo dela pri rekonstrukciji tovarne končana šele 1971. leta, je s pomočjo prizadevanj članov celotne delovne skupnosti podjetja ALKO uspelo za leto dni skrajšati postavljeni rok in že letos spomladi uspešno vključiti tudi proizvodnjo brezalkoholnih pijač. Z dograditvijo novih proizvodnih prostorov za brezalkoholne pijače, in z montiranjem nove polnilne linije se je podjetje uvrstilo med močnejša tovrstna proizvodna pod-

jetja, ki ne samo s količinsko proizvodnjo, marveč tudi s kvaliteto svojih brezalkoholnih pijač zavzema vidnejše mesto na slovenskem in jugoslovanskem trgu. O tem priča tudi podatek, da v eni uri lahko napolnijo v ALKO 8000 steklenič brezalkoholnih pijač. Pridobili pa so možnosti za polnjenje osvežujočih pijač, sode, sadnih sokov in sirupov.

ŠTEVILKE GOVORIO

Številke so včasih kaj suhoparne, vendar se jim pri prikazovanju razvoja podjetja ALKO nikakor ne moremo izogniti. Rekonstrukcija tovarne je namreč omogočila povečanje osnovne proizvodnje od 3096 ton v letu 1965 na 5005 ton v letu 1967, medtem ko so letos v prvem polletju proizvedli že 3096 ton osnovnih proizvodov. Vzporedno je naraščalo tudi vstekljeničje, ki je leta 1965 obsegalo 3 milijone 407 tisoč steklenic, leta 1967 že 4.722.500 in letos v prvem polletju 4.837.000 steklenic. Pri tem je treba upoštevati, da je rekonstrukcija ovirala proizvodnjo, kar seveda še povečuje vrednost doseženih rezultatov. Med tem časom so v ALKO povečali tudi produktivnost dela, in sicer v osnovni proizvodnji za 74 % in pri vstekljeničju za 91 % v primerjavi z letom 1965.

Da bi bil prikaz uspeha, ki ga je doseglo podjetje ALKO popolnejši, naj ob tej priložnosti zapišemo, da je bila prva faza rekonstrukcije končana in financirana s sredstvi podjetja, medtem ko so šele pri drugi fazi rekonstrukcije pričeli izkoriščati kredite. Skratka, iz malega je zraslo veliko podjetje, ki je zastarelo mehanizacijo zamenjalo s sodobno, razširilo proizvodni program na brezalkoholne pijače, povečalo proizvodne prostore in si ustvarilo vse pogoje za učinkovitejši poseg na domače in tuje tržišče.

M. Z.

ZA NEMCIJO ŠE KORZIKA

Mariborsko gradbeno podjetje Konstruktor uspešno prodira na tuja tržišča

Mariborsko gradbeno podjetje Konstruktor že nekaj let intenzivno načrtuje prodor na tuja tržišča. V minulem obdobju je to podjetje že nekajkrat uspešno sodelovalo z nekaterimi avstrijskimi in nemškimi podjetji. Prelomnico v ekspanziji podjetja Konstruktor pa vsekakor pomeni začetek minulega leta, ko so v Münchnu ustanovili sicer samostojno, vendar z matičnim kolektivom tesno povezano podjetje Konstruktorbau. Ze v maju minulega leta je Konstruktorbau prevzel izvedbo gradbenih del soseske s 642 stanovanji v Bad Godesbergu, ki bo predvidoma dokončana do sredine prihodnjega leta in kjer bo vrednost gradbenih del brez velike garažne hiše znašala blizu 7 milijonov mark. Investitor te soseske je zahodnonemško podjetje Müncher Grund GMBH, Konstruktorbau pa je sodelujelec v investiciji s pologom 750.000 mark, po pogodbi pa si bo delil z investitorjem celotni dobiček od prodaje stanovanj.

Sredi marca letos je Konstruktorbau začel delati še na drugem gradbišču, in sicer v münchenskem satelitskem naselju Berlach. V tem naselju je prevzelo podjetje Konstruktorbau izvedbo gradbenih del pri dveh desetnadstropnih stolpnih, od katerih bo imela vsaka po 110 stanovanj. Obe stolpnici bosta pod streho do konca letošnjega leta.

Podjetje Konstruktorbau danes zaposluje 140 delavcev — od inženirjev, tehnikov do priučenih delavcev, ki so podpisali z matičnim podjetjem dveletno pogodbo za delo v Nemčiji — in razpolaga z vso potrebno mehanizacijo. Slednje in dobra organizacija dela sta pripomogla, da velja gradbišče v Bad Godesbergu kot vzorčno pri nekaterih zahodnonemških podjetjih. Glede dosedanjih uspehov v matičnem podjetju Konstruktorbau zato pričakujejo, da si podjetje Konstruktorbau ne bo težko zagotovilo novih naročil. Dobre izkušnje iz Münchna pa so matično podjetje že vzpodbudile k temu, da zdaj ustanavlja podobno podjetje v Aiačcu na Korziki.

—nn

Razmah po novih KOLESNICAH

V kemični tovarni Melamin iz Kočevja povečujejo obseg proizvodnje in izvajajo notranjo reorganizacijo

Kemično tovarno MELAMIN iz Kočevja poznamo predvsem kot dobavitelja reprodukciskih materialov za potrebe industrije barv in lakov, za pohištveno, obutveno in tekstilno industrijo. Glede na dokaj ugodno konjunkturo obdobje, ki ga od minulega leta dalje doživlja del našega gospodarstva, MELAMIN tudi letos povečuje proizvodnjo za 15 % v primerjavi z minulim letom. Približno v enakem razmerju narašča tudi njihov izvoz, ki bo letos dosegel že vrednost 600.000 dolarjev ali 16 % celotne realizacije.

Navkljub temu, da v podjetju MELAMIN dobro gospodarijo, jih uspehi niso uspavali. Tako zdaj ob pomoči Zavoda za organizacijo dela in revizijo poslovanja iz Ljubljane pripravljajo prehod na obračun proizvodnje po metodi direktnih stroškov. Odločitev za tak ukrep, ki ga nameravajo uveljaviti takoj po novem letu, naj bi pomagala notranjo reorganizirati in utrditi njihovo delovno organizacijo, ki si v zvezi s svojim prihodnjim razvojem zastavlja precejšnje naloge.

Ze zdaj na primer rekonstruirajo obrat za proizvodnjo impregniranih platen, ki bo že naslednje leto čevljarški in drugim industrijam postregel s številnimi izdelki, ki jih za zdaj uvažamo in katerih uporaba v proizvodnji olajšuje tako delovni proces in znižuje proizvodne stroške. Po zaključku te faze rekonstrukcije bo MELAMIN, ki bo letos dosegel 45 milijonov novih dinarjev dohodka, svojo realizacijo povečal najmanj za četrtno.

MELAMIN pa se že pripravlja na drugo, še pomembnejšo investicijsko naložbo. Temeljito namreč želijo rekonstruirati obrat za izdelovanje melapan plošč ter zgraditi nov obrat za oplemenitenje ivernih plošč. Sredstva za to rekonstrukcijo, ki bo z ene strani privlačila na izboljšano kvaliteto melapan plošč, z druge pa na višjo stopnjo obdelave in uporabnosti ivernih plošč, bodo predvidoma na voljo čez poldrugo leto. Rekonstrukcijska dela bi trajala nekako leto dni. Tako bi MELAMIN v letu 1973 prvič v svoji zgodovini presegel realizacijo 100 milijonov novih dinarjev in se uvrstil med velike proizvajalce v svoji stroki.

-mG

Problemov in načrtov NE MANJKA

V Tekstilni industriji Otiški vrh je v prvem polletju letos produktivnost za 9 % višja kot lani

Nedavno tega so se tudi v Tekstilni industriji Otiški vrh odločili, da bodo začeli s predelovanjem sintetične preje. Obržali so del stare proizvodnje, katere rezultat so blago za delovne obleke in dezinirana hlačevina, na novo pa so vpeljali proizvodnjo več vrst blaga za ženske obleke ter namiznih prtov in serviet, ki jih je mogoče prati v pralnem stroju, po sušenju pa likanje ni potrebno.

Strojni park Tekstilne tovarne Otiški vrh je močno zastarel, zato je tudi vzdrževanje sila drago. Kolikor dopuščajo ustvarjena lastna sredstva, strojni park dopolnjujejo in modernizirajo. Tako so pred kratkim kupili nov razpenjalni stroj ter nov stroj za barvanje tkanin. Zamenjati pa bi bilo treba še precej strojev, vendar za to ni denarja.

Čeprav so se v Otiškem vrhu odločili, da bodo del stare proizvodnje še obržali, se pravi, da bodo še naprej predelovali tudi bombažno prejo, pa se v izdelkih pojavlja čedalje več sintetične preje. Tovrstne izdelke terja tržišče. V prihodnje bodo predelavo sintetične preje, kot računajo, še povečali. Polovico vsega proizvedenega blaga prodaja Tekstilna industrija Otiški vrh kupcem v Sloveniji, drugo polovico pa kupcem v drugih republikah.

Zastarelost strojne parka ni edini problem, s katerim se srečuje kolektiv Tekstilne industrije Otiški vrh. Težave jim povzročajo kupci, saj vežejo zaradi kasnega plačevanja računov znatna sredstva. V tovarni tudi vedo, da s sedanjim obsegom proizvodnje napredek ne bo mogoč in da so tudi osebni dohodki zaposlenih, ki znašajo letos v poprečju le 680 novih dinarjev, prenizki. Zato razmišljajo o tem, da bi del proizvodnje oplemenitili, se pravi, da bi se pojavili na tržišču s končnimi izdelki. Možnosti, za to je več, odločitve pa zaenkrat še ni. Računajo na sodelovanje z nekaterimi obrati, oziroma, da bi s pomočjo občinskih skupščin in koškega gospodarstva ustanovili nove delavnice, v katerih bi spreminili v izdelke del blaga, ki ga proizvajajo.

(vš)

Praznične misli

Desetletnica delavskih univerz na Slovenskem. Pomemben mejnik v razvoju danes specializiranih strokovnih ustanov za izobraževanje odraslih. O njih uradno že govorimo kot o hrbtenici našega sistema izvenšolskega izobraževanja odraslih. Široka družbena zavest o tem pa si še križi pota.

Nastanek delavskih univerz je tesno povznan z bogatimi idejno-osveščevalnimi izobraževalnimi in kulturnimi tradicijami predvojnih delavskih kulturno-prosvetnih društev. Njihova razvojna pot zadnjega desetletja pa je tesno povezana z razvojem naše samoupravljalke družbe in njene prakse, z začetnimi ali trdnimi spoznanji o znanstveni, in tehnološki revoluciji, o potrebi dolgoročnega programiranja povezanega in neprekinjenega izobraževanja, skratka, povezana je s spoznanji o vlogi človeka pri družbenem in gospodarskem napredku, o vlogi njegovega splošnega, strokovnega in družbenega znanja, ali drugače povedano — tistega znanja, v katerem človek spoznava sebe, svet in njegove dosežke ter družbo.

Desetletni razvoj delavskih univerz je povezan z vsemi temi spoznanji, a je tudi odraz dosežene stopnje in razširjenosti vseh teh spoznanj.

Praznične misli ob jubileju delavskih univerz sliši zdaj vsepovsod. Na proslavah posameznih delavskih univerz — bile so in še bodo, — čitaš jih na razstavnih panojih, v jubilejnih zbornikih in ne nazadnje, tačas so številnejši tudi članki o izobraževanju odraslih v naših sredstvih javnega obveščanja. Iščemo se odgovori na vprašanja, do kam so v svojem razvoju delavske univerze prispele, kje so se utrdile, kaj ovira njihov razvoj, in še in še je takih vprašanj. Ko bi le v popravniškem času ta zavzetost zopet ne zamrla!

Na slavnostni seji sveta Zveze delavskih univerz Slovenije minul tork je predsednica sveta, tovarišica Blaža, govorila tudi o lepih uspehih delavskih univerz. Ali vemo, da je v poprečju vsak drugi Slovenec v teh desetih letih obiskoval pri delavski univerzi seminar ali tečaj; da je v poprečju vsak odrasel Slovenec bil v tem razdobju dvakrat na predavanjih delavske univerze; da je bilo v oddelke za odrasle pri rednih solah vključenih preko 40.000 slušateljev; da je več kot 2 milijona ljudi obiskalo preko 20 tisoč kulturnih prireditev delavskih univerz... In praznična misel, vredna zapisa ob tem, je gotovo misel gostje iz Vojvodine, ki je te uspehe slovenskih delavskih univerz komentirala takole: *Kar pozna težke pogoje, v katerih so bili ti uspehi doseženi, ve, da je njih vrednost dvakratna!*

A ti pogoji so bili takšni, da je vse to obsežno desetletno delo opravičilo nekaj manj oziroma kdajpakdaj nekaj več kot 100 poklicnih strokovnih delavcev, ki pa so znali pritegniti k strokovnemu delu ogromno zunanjih strokovnjakov. Danes delavske univerze vključujejo preko 3.000 zunanjih sodelavcev, strokovnjakov. Za stalni del strokovnih sodelavcev na delavskih univerzah pa je v tem razdobju značilna močna fluktuacija, pogojena z neprimernim družbenim vrednotenjem tega dela. Vztrajali so le najodločnejši in najupornejši, ki jim delovnega optimizma nikoli ni zmanjkalo. Materialni pogoji, v katerih so bili ustvarjeni ti uspehi, so bili takšni, da je delež v skupnem dohodku DU iz sredstev družbenih skladov v letu 1968 padel celo na 22,6 odstotka, a to je gotovo že tista kritična meja, pod katero širša družbena skupnost ne bi smela, če ne izgubiti svojega vpliva na programsko politiko delavskih univerz. Iz sredstev, ki jih v Sloveniji delovni ljudje odvajajo za izobraževanje preko rednega prispevka, pa so v letu 1966 delavske univerze prejele komaj še 0,4 odstotka teh sredstev. Zal marsikatera temeljna izobraževalna skupnost danes razpravlja še o tem, ali dejavnost delavskih univerz sploh sodi v njihovo domeno.

Misli, ki sta jih na svečani seji izrekla Tilka Blaža in podpredsednik izvršnega sveta SRS

France Hočevar, so vredne natančne razčlenbe s strani vseh tistih, ki so odgovorni za celovito reformo našega izobraževalnega sistema. A ostanimo le pri nekaterih, tistih, ki zadevajo nadaljnji razvoj delavskih univerz.

Predvsem bodo morali programi delavskih univerz postati bolj dolgoročni, manj odvisni od trenutno spoznanih potreb in želja, bolj medsebojno povezani in prilagojeni različni izobraževalni ravni zaposlenih. Zahtevnejšim izobraževalnim nalogam pa bo treba prilagoditi tudi mrežo delavskih univerz. Nadaljnji integracijski procesi, ki so se že začeli, a zdaj stagnirajo, bodo na tem področju odvisni tudi od perspektivnega načrtovanja gospodarskega in družbenega razvoja, razvoja v posameznih panogah in regijah, kajti le na tej osnovi bomo lahko izoblikovali tudi dolgoročnojšo izobraževalno politiko zaposlenih.

Pri izobraževanju odraslih se bodo morale delavske univerze lotiti tudi povsem nove naloge. Upoštevati bodo morale nove možnosti za izobraževanje, tisk, RTV, dopisno izobraževanje in samoizobraževanje; zato bodo morale ljudi naučiti, kako se je treba učiti.

Nadaljnji razvoj delavskih univerz bo vsekakor v veliki meri odvisen tudi od tega, koliko in kakšnih strokovnjakov za izobraževanje bomo imeli. Zal v Sloveniji doslej še nobena izmed pedagoških ustanov ni začela usposabljalni kader za izobraževanje odraslih in ni pripravila programov za dopolnilno andragoško izpopolnjevanje že zaposlenih delavcev na delavskih univerzah. Zveza delavskih univerz bo s skupino delavcev za področje izobraževanja odraslih, ki se je zdaj izoblikovala pri Zavodu za šolstvo SRS, poizkusila v tem pogledu premakniti stvar z mrtve točke. Napredka pa tudi ni mogoče pričakovati, če znanstveno raziskovalne institucije ne bodo začele proučevati slovenske andragoške prakse.

Spodbudno je, da novi zakon o izobraževalnih centrih in delavskih univerzah, ki se pripravlja, želi izvenšolsko izobraževanje odraslih vključiti v enoten izobraževalni sistem. V teh navedenih je gotovo neko spoznanje. Vsem znana slaba kvalifikacijska struktura zaposlenih v Sloveniji, ki se žal še ni začela popravljati, se bo lahko gotovo začela občutneje popravljati šele takrat, ko bo tudi izobraževanje zaposlenih »dobilo prostor pod soncem«, ki mu pripada.

Ob jubileju je Zveza delavskih univerz podelila številnim posameznikom in nekaterim najuspešnejšim delavskim univerzam diplome, kot simbolični znak pohvale in praznjanja za dolgo in uspešno delo. Ob tej priliki pa tudi »družina« delavcev z delavskim univerz ni pozabila izreči zahvale zvezni, ki je praktično na terenu edina nudila strokovno pomoč. Končno nič posebnega, bo kdo rekel, a vendar so te medsebojne zahvale zgornje priče dela spoštljivih in humanih odnosov med delavci, ki jih žal marsikje pogrešamo.

SONJA GAŠPERŠIČ

REPUBLIŠKA ZAKONODAJA BO MORALA ODGOVORITI NA MARSIKATERO VPRAŠANJE, KI SE PORAJA V ZVEZI Z ZAPOSLOVANJEM NA DELOVNA MESTA Z NEPOLNIM DELOVNIM ČASOM • ZLASTI NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA SO UTEMELJENE MNOGE IZJEME

SIGNALI

Zlasti zadnje dni na različnih sestankih delavci s področja izobraževanja opozarjajo na probleme, ki nastajajo v zvezi z izvajanjem zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Gre za tisto novo določilo zakona, po katerem delovnih mest z nepolnim delovnim časom ne morejo zasesti tisti, ki so že zaposleni. Taka delovna mesta je treba objaviti oziroma razpisati in jih zasesti s tistimi nezaposlenimi ali le delno zaposlenimi, ki ustrezajo pogojem teh delovnih mest. Take objave in razpise naj bi delovne organizacije vsakihih šest mesecev ponovile, dokler ta delovna mesta ne bi bila zasedena v skladu z določili zakona. Republika pa lahko s svojim predpisom tudi drugače uredi vprašanja iz tega določila. In ker do 16. avgusta, ko naj bi tak republiški predpis že dobil, le-tega ni bilo in ga še ni, je nastal preplah, kaj zdaj, kako naj ravnamo, da bo zakonu vseno zadoščeno, a da bomo dopustili tudi specifične izjeme, ki jih bo očitno republiški zakon moral uveljaviti.

• RADO MIKLIČ: NOVELA TZDR VSEM UTEMELJENIM IZJEMAM NE BO NIKAKRŠNA OVIRA

Potem ko sta v prejšnji številki našega tednika spregovorila o utemeljenih izjemah glede izvajanja določila o zaposlovanju za nepolni delovni čas Janez Zeleznik, direktor Centra strokovnih šol v Ljubljani, in Tilka Blaža, predsednica Zveze delavskih univerz Slovenije, objavljamo danes razmišljanja in odgovore na naša vprašanja tovariša Rada Mikliča, pomočnika republiškega sekretarja za delo.

»Naj za uvod k vašemu vprašanju najprej povem,« je dejal tovariš Miklič, »da imamo pri republiškem sekretariatu za delo koordinacijsko komisijo, ki jo sestavljajo najboljši poznavalci delovnega prava. Med drugim je ta komisija temeljito obravnavala vse tiste zakonske določbe, ki obravnavajo delovno razmerje za določen čas, zaposlitve za nepolni delovni čas, prav tako pa tudi uporabo določbe, ki določa zaposlitev v civilno pravem razmerju. Med drugim je komisija zavzela stališče — in to je tudi uradno stališče našega sekretariata — da namreč o tako imenovanem dopolnilnem delu ne moremo govoriti. Delavec, ki v sedmih urah, se pravi v rednem delovnem času, opravlja neko določeno delo, ne more biti za isto delo preko tega časa v dopolnilnem delovnem razmerju. To je nesmisel in nezakonitost. Naše stališče je, da lahko delovna organizacija oddaja izvršitev nekih del proti plačilu samo, če to niso dela iz njene osnovne dejavnosti. Da bom skrajno ilustrativen, kako naj npr. podjetje Snaga oddaja čiščenje ulic nekemu, s katerim sklene civilno pravno delovno razmerje. Pri intelektualnih storitvah pa moramo razlikovati, kdaj gre za avtorsko delovno razmerje in kdaj gre za situacijo, ko od človeka terjamo, da dela več, kot je njegova redna delovna obveznost. Danes npr. vrsta šolskih delovnih organizacij ravna takole: če učitelj poleg redne delovne obveznosti opravlja še recimo dve uri predavanj več, ga nagrajujejo za redno delovno obveznost po veljavnem sistemu nagrajevanja, za tisti dve uri več dela pa ga nagrajujejo honorarno. To je nesmisel.

Naša komisija pa je ves čas opozarjala tudi, da bi morali sistemsko rešiti vprašanje, ali je lahko ista oseba v dveh, treh različnih delovnih razmerjih pri različnih delovnih organizacijah. Odgovor na to vprašanje smo dobili v temeljnem zakonu o delovnih razmerjih, ki to dovoljuje. Menim, da pa so zdaj vse te razlage zakona, da namreč človek lahko dela na več krajih, posledica nekdanjega eksperimentalnega zaposlovanja in neiz-

delanega stališča, kaj je članstvo v delovni organizaciji.

Ob takih uradnih stališčih se je logično zelo razpaslo, da so bili ljudje zaposleni na najrazličnejše načine in v najrazličnejših oblikah. V ta nered pa vodijo tudi razne nejasnosti okoli financiranja nekaterih dejavnosti. Omenili ste strokovno šolstvo. Dosledno uveljaviti določbo 43 a člena noveliranega TZDR pomeni gotovo likvidacijo srednje tehniške šole. Kateri dober strokovnjak, inženir ali drug specialist pa bo šel za profesorja s 130 ali 160 tisoč starih dinarjev. Takšnega strokovnjaka ob takšnih pogojih bi šola zelo težko dobila. Poleg tega so primeri, in teh ni malo, ko dejansko ne bi bilo smotno angažirati strokovnjaka v rednem delovnem razmerju samo zato, da bi opravil tri ali pet ur predavanj tedensko. Tak pa je npr. domala ves sistem angažiranja predavateljev pri delavskih uni-

V SLOVENJEM GRADCU SO V PETEK ODPRLI RAZSTAVO

»Angažirana umetnost Jugoslavije 1919 — 1969«

Včeraj, 19. septembra, je predsednik Sveta ZSJ Dušan Petrovič-Sane v dvorani nove Umetnostne galerije v Slovenjem Gradcu odprl ob prisotnosti mnogih političnih, javnih in kulturnih delavcev v počastitev 50-letnice revolucionarnega delavskega gibanja Jugoslavije razstavo »Angažirana umetnost Jugoslavije 1919—1969«. Predsednik jugoslovanskih sindikatov je tudi pokrovitelj te pomembne kulturne prireditve. Otvoritvi razstave je prisostvoval tudi predsednik RS ZSS Tone Kropušek.

Sto štirideset avtorjev iz vse Jugoslavije v Slovenjem Gradcu razstavlja blizu 400 del — risb, akvarelov, olj in grafik; na fotografijah pa so prikazani tudi nekateri spomeniki.

Pri izbiri del, posebej pa tudi pri izoblikovanju koncepta razstave »Angažirana umetnost Jugoslavije 1919—1969« so sodelovali strokovnjaki — umetnostni zgodovinarji iz vse Jugoslavije, kot Lazar Trifunović iz Beograda, Boris Petkovski iz Skopja, Vladimir Maleković iz Zagreba, Azra Begić iz Sarajeva in Nace Šumi iz Ljubljane. Odločitve so bile sprejete soglasno. Razstava »Angažirana umetnost Jugoslavije 1919—1969« ima namen prikazati angažiranost skozi vsa razdobja, pri izbiri del pa je bilo glavno merilo kvalitete.

Kot poudarjajo organizatorji, gre za razstavo resnične angažirane umetnosti, pri čemer pa je pojem angažiranosti zajet kar najbolj široko. Slovenjegraška razstava »Angažirana umetnost Jugoslavije 1919—1969«, ki je prirejena v počastitev 50-letnice revolucionarnega delavskega gibanja Jugoslavije, ima med drugim namen sprožiti tudi razprave o tem, kaj angažiranost sploh pomeni. Prevladuje mnenje, da je angažirana umetnost po letu 1952 pri nas ponehala. Zato bi radi organizatorji z razstavo v Slovenjem Gradcu prikazali res-

Utemeljene izjeme

verzah, s takimi problemi se na sploh srečujemo na področju izobraževanja, zlasti v srednjem strokovnem in visokem šolstvu.

Znano je, in v celem svetu je takšno spoznanje postalo praksa, da je visokemu šolstvu in fakultetam v prid predavatelj — strokovnjak iz prakse. A tudi pri nas so bile razprave o tem, da je naše visoko šolstvo preveč odtrgano od prakse.

Tudi v zdravstvu je že ves čas sporno razporejanje delovnega časa in zaposlovanje s polnim 7-urnim delovnim časom, kar velja za zdravstveno osebe, zlasti za zdravnike. Tudi tu so gotovo taki izjemni primeri, ko razne občasne zaposlitve niso izključene, toda poleg tega je glede pravičnega zaposlovanja tudi v zdravstvu še mnogo neurejenega, kar samemu zdravstvu gotovo ni v prid. Marsikateri neurejenosti pa tudi tu botruje neurejeno financiranje zdravstva.

Vse to, kar sem povedal, po mojem prepričanju dokazuje, da bi novela TZDR (43 a člen in 38 člen) lahko povsem drugače izpadla ali sploh ne bi bila potrebna, če bi od samega začetka ne dovoljevali tako liberalnih in nesistemskih pojasnil o najrazličnejših možnostih zaposlovanja v najrazličnejših oblikah. Da bom jasen, mi nismo bili zoper to, da se ta nered odpravi

in tudi v načelu nimamo ničesar zoper novelo glede na stanje, kakršno je praksa ustvarila. Novela je tu, upoštevati jo moramo, a ne samo zaradi formalnih razlogov, ampak tudi zato, da se vnese red v zaposlovanje. Očitna pa je potreba po nekaterih izjemah in glede teh izjem je že zbrano gradivo. Na osnovi tega gradiva bodo še v septembru izdelane teze za republiški zakon, katerim bo potem sledila izdelava zakonskega predloga. Konec junija in v začetku julija smo imeli z zainteresiranimi predstavniki posvete, toda vmes so bile počitnice in tako smo gradivo lahko od zainteresiranih zbrali šele konec avgusta. To je dejstvo in tako smo šele zdaj v fazi, ko lahko pripravimo teze za zakon, čeprav je bil rok 16. avgust za zakon.

Kaj zdaj, vprašujejo nekatere delovne organizacije. Da bodo zakonu zadostili, naj delovna mesta z nepolnim delovnim časom javljajo področnim zavodom za zaposlovanje. Povedo naj, kakšne strokovnjake na teh delovnih mestih potrebujejo in za kakšno delovno obveznost. To zadostuje. Z republiškim zakonom pa bomo morali stvari urediti tako, da ta novela TZDR vsem upravičenim izjemam ne bo nikakršna ovira.

S. G.

že bilo razstavljenih na razstavah po vsem svetu. Kvaliteti del je namenila posebno pozornost tudi žirija, ki je izbirala dela glede na koncept razstave, izbirala del pa je bila izredno skrbna.

Za zaključek naj navedemo še nekaj imen avtorjev, ki so z deli zastopali na slovenjegraški razstavi »Angažirana umetnost Jugoslavije 1919—1969«. Iz Bosne in Hercegovine med drugim razstavlja: Berber Mersat, Vojko Dimitrijević, Ismet Mujezinović, Danijel Ozmo, Mehmed Zaimović in Mica Todorović; iz Makedonije: Nikola Martinovski, Lazar Ličenovski, Dimitar Kondovski, Borbo Lazeski in Jovan Dimovski; iz Srbije: Djodje Andrejević-Kun, Vora Baruh, Marko Čelebonović, Ignjat Job, Milan Konjović, Ivo Karamatić, Nadežda Petrović, Sava Šumanović, Ivan Tabaković in Lazar Vojatlija; iz Hrvatske: Mirko Virijus, Ivan Generalić, Frano Šimunović, Ljubo Babić, Oton Kustružnik, Krsto Hegedušić, Marjan Detoni, Edo Murtić in Ervin Hotko, ter iz Slovenije: Nikolaj Pirnat, Maksim Sedaj, Gabrijel Stupica, Drago Vidmar, Nande Vidmar, Fran Tratnik, Veno Pilon, Marko Sušteršič, Stane Kregar, France Pavlovec, Marij Pregelj, France Mihelič, Božidar Jakac, Janez Bernik, Nikolaj Omerza, Stefan Planinc in Andrej Jemec.

MARIJAN LIPOVŠEK

pohištvo in oprema za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

ŠD Branik ne sme biti stvar posameznikov!

Mariborsko športno društvo Branik, naslednik ISSK Maribor in eno vodilnih športnih društev v Sloveniji, prireja jutri v okviru proslav ob 50-letnici svojega obstoja veliko parado članstva po mestnih ulicah s slavnostnim zaključkom, ki bo v Ljudskem vrtu.

Upravni odbor MSD Branik je razposlal v minulih dneh več kot 700 vabil za sodelovanje v tej pomembni društveni manifestaciji oziroma za sodelovanje pri počastitvi pomembnega jubileja prvega slovenskega športnega društva v Mariboru.

Glede na zares velik pomen tega dogodka in pa dejstvo, da so bili z rojstvom ISSK Maribor postavljeni pred 50 leti temelji za ves nadaljnji razvoj na športnem področju v Mariboru, smo zaprosili dolgoletnega in enega najbolj zaslužnih športnih delavcev na mariborskem območju, tov. mr. ph. D. Vodeba, sedanjega podpredsednika MSD Branik, da nam pove nekaj besed o prehojeni poti društva in njegovi vlogi sploh.

»Rojstvu prvega slovenskega športnega kluba Maribor, ki je bil ustanovljen pred 50 leti, so botrovali tako športni kot narodnostni motivi. Vsekakor je bil to velik dogodek za naš Maribor.

onarjev je rodilo zavirljivo lepe uspehe. Iz množičnosti je kmalu vznikla tudi kvaliteta in mariborski tekmovalci so pričeli s gati po najbolj dragocenih športnih lovorikah v vzeznem merilu.

»No, kljub vrhni meri ena tuziazma in požrtvovalnosti športnih delavcev v Mariboru, društvo ni bilo posejano z rožicami...» je nadaljeval Dušan Vodeb. »Vlogi, ki jo ima telesna kultura sploh in kvaliteten šport, nismo in ji tudi še danes ne znamo dati pravega pomena. Društvo si je vsekoli prizadevalo vzgojiti kar največje število dobrih tekmovalcev, medtem, ko naj bi za množičnost v najširšem pomenu besede skrbela športna društva, sindikalne športne organizacije, telesno-vzgojna društva Partizan in drugi. No, kljub vsemu, kljub želji po kar največji kvaliteti, bi morali biti realni. Dejstvo namreč je, da si Maribor s svojimi 100 tisoč prebivalci, s svojim številom športnih funkcionarjev, trenerjev, s svojimi finančnimi zmogljivostmi, skratka s svojim celotnim potencialom mesta ne more privoščiti — biti velik na vseh športnih področjih, biti zares močan v vseh klubih...»

Nedvomno ima Dušan Vodeb bolj prav kot ne. Obenem pa bi lahko ponovno načeli polemiko, ali so vsi tisti v Mariboru, ki so v prvi vrsti odgovorni za razvoj tako množične telesne kulture kot kvalitetnega športa, v mislih imamo v prvi vrsti družbeno-politične organizacije, občinsko skupščino in vplivne posameznike, storili vse, da bi dobilo športno življenje v Mariboru tisto mesto, ki mu gre, ki bi ga moralo imeti, in ki bi ga tudi zaslužilo...? Gotovo je namreč, da botruje številnim težavam na tem področju prav nezainteresiranost tistih, ki so neodgovorni za razvoj športa in telesne kulture v Mariboru. Dokončno bi se namreč morali vsi sprijazniti s tem, da športni klubi, posebno veliki, niso le stvar športnikov samih oziroma funkcionarjev!

»Letošnjemu jubileju in jutrišnji proslavi skušamo dati kar največje obeležje. Zelimo namreč, da bi nas ljudje še bolj videli kot doslej, da bi opazili naš polet, da bi spoznali pomen obstoja kluba, pomen dobrih pogojev za delo, da bi nam nesebično pomagali in stali ob strani ter s tem zagotovili za naše nadaljnje delo kar najdržnejše temelje...» je povzel Dušan Vodeb.

In ponovno: 50-letnica mariborskega športnega društva Branik, ki jo slavi društvo v letošnjem letu, je vsekakor velik dogodek. Ne le za društvo samo, ampak za ves šport in telesno-kulturno življenje v Mariboru. Povorka, ki jo bo društvo jutri organiziralo po mariborskih ulicah, ne bo le prikaz zavesti in pripadnosti športnikov do svojega društva in do telesne kulture, ampak bo tudi nadaljevanje proslav, ki se s tekmovanji odvijajo že vse letošnje leto in bodo dosegle višek s slavnostno skupščino društva meseca novembra, ko bo izšel društveni almanah, in se končale pozimi s Pohorskim slalomom, ki bo letos prvič veljal tudi za svetovni pokal.

A. UL

Na minulih športnih igrah so se slovenski železarji pomerili tudi v atletiki. (Foto: M. Govekar)

DRUGE KOVAŠKE ŠPORTNE IGRE V MUTI OB DRAVI

IGRE BODO POSTALE VSAKOLETNA ŠPORTNA MANIFESTACIJA KOVAČEV

Muta ob Dravi je v soboto, 13. septembra, gostila okrog 100 športnikov iz Ruš, Lovrenca na Pohorju in Slovenj Gradca. Tu so se zbrali člani delovnih kolektivov »Jekla« iz Ruš, Tovarne kos in srpov Lovrenc na Pohorju, »Fecra« iz Slovenj Gradca in domače Tovarne poljedelskega orodja in livarne Muta na II. kovaških športnih igrah.

PRVI POKAL MLADIM KOVAČEM Z MUTE

Po pozdravu in otvoritvi tekmovanja so si udeleženci iger ogledali okrog 400 let staro kovačijo ob deroči Bistrici na Spodnji Muti. Prevzeti od srečanja starega z novim so tekmovalci že ob 11. uri sedli za šahovnice, nabili zračne puške, pričeli s kegljanjem, nekaj pozneje pa se že pomerili v odbojki in namiznem tenisu.

ribnica

OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
KREDIT

Na štirih deskah so igrale ekipe vsaka proti vsaki. Mladi šahisti Tovarne Muta so prikazali največ, saj so dve ekipi odpravili z rezultatom 4:0. Tako so osvojili prvi pokal II. kovaških športnih iger za leto 1969.

ODBOJKA — NAJZANIMIVEJŠI DEL IGER

Ekipa »Fecra« iz Slovenj Gradca je v streljanju z zračno puško zbrala 622 krogov in si s tem zagotovila I. mesto. Medtem, ko se je že začel najzanimivejši del iger — odbojka — so zadnji kegljači opravili še tekmovanje s 25 lučaji na čiščenje in 25 lučaji na polno. S 1076 keglji je ekipa Tovarne Muta priborila drugi pokal svojemu podjetju. V prvem odbojkar-skem srečanju je »Jeklo« Ruše premagalo »Fecro«, nato pa še v finalu Tovarno Muta. Ekipa Tovarne Muta se je za poraz v odbojki oddolžila tekmovalcem

iz Ruš v namiznem tenisu, saj so jih v finalnem srečanju premagali z rezultatom 3:0.

Najuspešnejši so bili domačini, saj so osvojili kar 3 pokale. Igre, ki jih je organizirala sindikalna podružnica Tovarne Muta, so lepo uspeli. Vse kaže, da bo to srečanje postalo vsakoletna tradicionalna športna manifestacija kovačev pod Pohorjem in Kozjakom.

PREDSTAVNIKOM MUTE 18 TOČK!

Rezultati:

Kegljanje — 1. Tovarna poljedelskega orodja Muta 1079, 2. Fecro Slovenj Gradec 1069,

3. Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju 1057, 4. Jeklo Ruše 1011 kegljev.

Šah — 1. Tov. polj. orodja Muta 10,5, 2. Fecro Slov. Gradec 7, 3. Jeklo Ruše 4,5, 4. Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju 2 točki.

Streljanje — 1. Fecro Slov. Gradec 622, 2. Tov. polj. orodja Muta 618, 3. Jeklo Ruše 510, 4. Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju 497 krogov.

Odbojka — 1. Jeklo Ruše, 2. Tovarna polj. orodja Muta, 3.

Fecro Slov. Gradec, 4. Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju.

Namizni tenis — 1. Tovarna polj. orodja Muta, 2. Jeklo Ruše, 3. Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju, 4. Fecro Slovenj Gradec.

Končni vrstni red: 1. Tovarna poljedelskega orodja Muta 18, 2. Fecro Slovenj Gradec 14, 3. Jeklo Ruše 12, 4. Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju 7 točk.

H. JERČIČ

● DRAVOGRAD

Skupina mladincev z Meže je pripravila tekmovanje v občinski ligi v malem nogometu, ki ga je spomladi prvič organiziral TVD Partizan. Za nogomet je v občini še vedno precejšnje zanimanje, kar je vsekakor videti tudi po številu prijavljenih. Nastopilo bo kar 10 ekip: Meža, Zelezničar, Sentjanž, Podklanec, Cerneče, Libelice, Zabja vas, Vič, Ojstrica in Gradbeno podjetje Dravograd.

Odigrali so že prvo kolo, v katerem so bili doseženi naslednji rezultati: Ojstrica : Sentjanž 3:0, Meža : Libelice 6:4, Dobrava : Gradbeno podjetje Dravograd 6:3, Vič : Zabja vas 2:1, Zelezničar : Cerneče 0:6. Po prvem kolu vodi ekipa Cerneč pred Ojstrico, Dobravo itd. Zmagovalec bo dobil pokal.

V. R.

● SLOVENJ GRADEC

Ekipa tukajšnjega kegljaškega kluba bo od 26. do 28. septembra sodelovala na velikem turnirju na Dunaju, ki se ga bodo udeležila še moštva iz Prage, Bratislave, St. Andreja in Dunaja. Srečanje športnikov kegljačev iz treh dežel prireja domača ekipa »Elektricitetwercke«, ki organizira takšen turnir vsako leto. Vrsta Slovenj-grajčanov se na srečanje že pripravlja in zato pričakuje, da bo dosegla solidne rezultate.

V. R.

● NOVA GORICA

Pod naslovom množičnosti v telesnovzgojnem udejstvovanju delavcev športnikov, so potekale tudi XIV. športne igre delavcev elektrogospodarstva Slovenije v Prekmurju. Kolektiv Soških elektrarn je prav zaradi množičnosti športnega udejstvovanja dosegel na igrah odlične rezultate. Osvojil je prvo mesto v lahki atletiki in tudi v drugih športnih panogah je imel zelo dobre rezultate. Osvojil je kar deset pokalov, značilnih za prekmursko lončarsko in keramično ljudsko dejavnost. Najbolj pa je kolektiv ponosen na osvojitve enajstega pokala. Ta velik in dragocen pokal je daroval občinski sindikalni svet mesta Maribor. Pokal je dobil v prehodno last tisti delovni kolektiv elektrogospodarskih podjetij, ki se je vsakoletnih športnih iger elektrogospodarstva Slovenije udeležil z največjim številom športnikov glede na število zaposlenih.

P. F.

MURSKA SOBOTA

Sindikalna tekmovanja

Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Murska Sobota je pripravila vse potrebno za drugi del sindikalnega tekmovanja v letošnjem letu.

V jesenskem delu tekmovanja se bodo pomerile ekipe osnovnih organizacij sindikata v več športnih disciplinah: v velikem nogometu tekmuje 9 ekip, v šahu 10, v odbojki 15, v strelstvu 18 in v kegljanju 20 ekip.

Poleg tekmovanj v občinskem merilu bo tudi več med-občinskih srečanj sindikalnih ekip Pomurja. Odbojkarška ekipa soboške občine se je že srečala s sindikalno ekipo ljubtomerske občine, odigrana pa bo tudi povratna tekma.

Osnovne organizacije sindikata pri upravitvah občinskih skupščin Pomurja so razpisale tekmovanje v šahu, streljanju, odbojki in kegljanju. Ta tekmovanja se vrstijo že več let. Ob koncu tekmovanja podelijo ekipnemu zmagovalcu prehodni pokal, posameznim ekipam za doseženo prvo, drugo in tretje mesto pa pismena priznanja.

Iz podatkov je razvidno, da

A. HORVAT

ZOBNA KREMA

Signal

TRAJNO VARUJE VAŠE ZOBE

Ne oklevajte! Še danes kupite odlično zobno kremo »SIGNAL« — svetovni izdelek. Vsebuje med drugim HEKSAKLOROFEN in fosfate. Za Jugoslavijo izdeluje VEDROG — Ljubljana

Prijeten oddih za vsak žep

Slovenski železničarji so bili prvi
turisti v Rovinju. Letno preživi
v njihovem campu svoje počitnice
že blizu 10.000 ljudi...

Letovišče slovenskih železničarjev v Rovinju

Kljub svoji privlačnosti in številnim prirodnim lepotam je zahodna obala Istre še do
pred nekaj leti le skromno životarila.

Turizem..., to je bila nova beseda, nov pojem za prebivalce tega lepega polotoka.
Večina ljudi je z neprikritim nezaupanjem zrla v prve korake, v prve investicije na po-
dročju turizma. Ljudje so se oklepali svoje rdeče zemlje in ribiških mrež. Trd je bil nji-
hov kruh, toda nanj so bili navezani. Drugega niso poznali...

Leta so opravila svoje.

Tam, kjer so se ob morju še nedavno razprostirale nedotaknjene bele skale, stoje da-
nes sodobni hoteli s plavalnimi bazeni, počitniški domovi z lepimi restavracijami in ure-
jenimi površinami za rekreacijo, avtociampi, nepregledna naselja platnenih streh...

V poletni sezoni se danes tare v istrskih mestih veliko več turistov, kot živi tu do-
mačinov. Istra postaja vse bolj privlačna. V Piran, Poreč, Vrsar, Rovinj, Pulo in prele-
pe gozdove Medulina in Premanture hodijo danes na letni oddih ljudje iz vse Evrope.

SLOVENSKI ŽELEZNIČARJI PRVI TURISTI V ROVINJU

Mestece Rovinj, ki leži le ne-
koliko južneje od vhoda v Lim-
ski fjord, je danes najbolj obi-
skano istrsko mesto. S svojim
morjem, mikavno obalo in na
gosto zaraščenimi otoki, privla-
čuje iz leta v leto več turistov.

Kot zanimivost naj povemo,
da so bili prvi turisti v Rovinju
slovenski železničarji.

»Že leta 1946 smo imeli tu
svoj počitniški dom. Res je, ni
bil ne vem kako udoben, pa tudi
velik ni bil, saj je imel le 50
ležišč. Vendar, pomenil je te-
melje za naše nadaljnje akci-
je...«, mi je ondan pripovedo-
val Ciril Adam, upravnik veli-
kega letovišča slovenskih želez-
ničarjev v Rovinju.

Bil je lep, vendar svez po-
letni dan, zato sva z upravni-
kom sedela na prostem ob zna-
nem železniškem bifeju tik ob
morju. Medtem ko sva počasi
srebrala istrski amaro, je Adam
dalje vrtal po svojih spominih:

»Leto dni pozneje, to je leta
1947, smo se preselili iz mesta
v bližino železniške postaje. Zi-
dano hišo smo zamenjali s peti-
mi vagoni prvega in drugega
razreda. Zapeljali smo jih na
slepi tir in, verjemite ali ne,
preživljali tu prelepe počitni-
ce...«

»In kdo je kahal? Ste hodili
na hrano še vedno v mesto...?«

sem pobral svojega sogovornika.

»Kje neki! Za kaj takega ni
bilo denarja. Kuhali smo si se-
veda sami. Imeli smo le kotel,
v katerem smo si pripravljali

Ciril Adam, upravnik železni-
škega letovišča

okusne enolončnice. Pribor in
krožnik pa je moral imeti vsak
sam...«

To so začetki današnjega le-
tovišča slovenskih železničarjev

v Rovinju. Bili so skromni, ven-
dar, večina drugih takrat še te-
ga ni premogla.

Že leta 1949 so se železničarji
odločili za nakup vikend hišic iz
lesonita. Hišice niso bile poceni,
saj je bilo potrebno za vsako,
čeprav povsem opremljeno, od-
šteti kar 75 tisočakov. In ti, si-
cer maloštevilni vikendi, so ta-
krat predstavljali začetek grad-
nje današnjega železniškega le-
tovišča.

DNEVNO V KAMPU TUDI VEČ KOT TISOČ TURISTOV

Med mestom in zelenim pol-
otokom, ki že vrsto desetletij
last znane bolnišnice za kostno
tuberkulozo, je tako že pred le-
tom 1950 zraslo prvo letovišče
na tem področju in v Rovinju
sploh.

V poznejših letih so se slo-
venskim železničarjem pridruži-
li tudi drugi. Najprej športniki
iz Ljubljane, potem TVD Partiz-
an iz Maribora in kmalu je bi-
lo na obali, kjer pred časom ni
bilo še žive duše, na moč ži-
vahno.

Množile so se platnene strehe
in lesene hišice so rasle kot go-
be po dežju.

»Naše letovišče posluje sko-
raj štiri mesece na leto. Začne-
mo s 1. junijem in sezono za-
ključimo okoli 20. septembra,«
je nadaljeval s pripovedovanjem
upravnik Adam. »Seveda je naj-
večji naval na naše letovišče v

juliju in avgustu. Medtem ko
smo imeli junija blizu 600 go-
stov dnevno, se je ta številka
povzpela v juliju in avgustu na
900 in tudi več kot 1000.«

»Je železniško letovišče da-
nes odprtega tipa?«

»Seveda. K nam lahko pride
kdorkoli na letni oddih. Razum-
ljivo, prednost imajo železničar-
ji. Vsaka izmena ostane pri nas
10 dni...«

S tem pa ni rečeno, da mora-
te preživeti v železniškem cam-
pu natančno 10 dni. Če se na
primer odločite, da ostanete tu
le teden dni, vam nihče ne bo
delal težav.

In cena počitnic v Rovinju?

Polni dnevni penzion je ve-
ljal letos 21 novih dinarjev. K
tej vsoti je bilo treba prišteti še
2 dinarja za turistično takso.
Seveda so aktivni železničar-
ji plačali manj. Zanje in
za upokoјence je veljal dnevni
penzion 16 dinarjev, od 1. sep-
tembra dalje pa le 14 in če ra-
čunamo, da so bili železničarji
deležni regresu za letni oddih,
potlej so imeli počitnice v Ro-
vinju tako rekoč zastoj.

Pritožili pa so se mi, in me
obenem prosili, naj tega v član-
ku ne bi pozabil omeniti, da so
imela letos železniška podjetja
zelo različno politiko regresira-
nja. Medtem ko so nekatere de-
lovne organizacije mislile na
svoje delavce in upokoјence, so
druga železniška podjetja s tem
v zvezi na marsikaj pozabila.

VEČNE TEŽAVE S PERSONALOM

Ko sem takole kramljal s
Cirilom Adamom in še prej z
ljudmi, ki že vrsto let preživlja-
jo svoje počitnice v železniškem
letovišču v Rovinju, sem opa-
zil, da se dopustniki skorajda ne
pritožujejo.

Razumljivo. Posebno, če po-
mislimo na ceno penziona, ki je
vse prej kot pretirano visoka.

»Hrana je dobra in okusno
pripravljena, meso imamo dva-
krat dnevno...«, mi je pripove-
dovala Lučka, doma nekje s Sta-
jerskega. »Pritožujejo se v glav-

nem samo tisti, ki so drugače na
slabšem, ki se doma ne hranijo
tako dobro, kot se tukaj. Večina
pa nas je več kot zadovoljnih.
Nekoliko nerodno je le to, da
pride v jedilnici včasih do za-
stojev, do neljubega čakanja, ko
pa se nam vsem tako mudi na
sonce na skale k morju...«

Tudi upravnik letovišča mi
je potožil, da ima s personalom
težave:

»Poglejte, v glavni sezoni
imamo zaposlenih blizu 80 do
90 ljudi. Od tega pol studentov.
Seveda je ves kader nekvalifi-
cirani. To pomeni, da ne gre brez
težav. Zelo smo se trudili, da bi
zaposlili kar najbolj sposobne
ljudi, vendar, več kot toliko ni-
smo uspeli. Problem se vleče že
vrsto let, ni pa realnejših per-
spektiv, da bi vprašanje kadra
rešili tako kmalu...«

NEGOTOVA PRIHODNOST

Že takrat, ko se Rovinjska-
nom še sanjalo ni, kaj je turi-
zem, so si uredili slovenski že-
lezničarji sredi svojega letovišča
prav prijetno zabavišče. Zgradili
so bife in prijetno uredili odprt
prostor za zabavne večere.

»Mislim, da nikomur od na-
ših ljudi v Rovinju ni dolgčas,
mi je dejal Ciril Adam, ko sva
sedela že pri drugih čašicah
amara. »Ob večerih prirejamo
ples, seveda samo do 22. ure, da
ne bi motili ljudi pri počitku.
Razmeroma pogosto organizira-
mo tudi druge prireditve. Letos
poleti so gostovali pri nas že
znani pevski zbori in orkestri.
Ne, dolgčasa pri nas ne pozna-
mo...«

Seveda imajo ljudje tu na
voljo tudi druge vrste razve-
dila. Imajo lepo balinišče, mizo
za namizni tenis, igrajo lahko
badminton itd. itd. Možnosti ko-
panja in izletov po kopnem in
po morju pa so tu tako pestre,
kot malokje.

»In načrti...?« je bilo še
moje zadnje vprašanje.

»Se marsikaj bi radi napra-
vili in zgradili, pa imamo danes
povsem zvezane roke,« mi je
potožil upravnik Adam. »Ob-
činski možje v Rovinju se nam
reč še niso povsem izjasnili, če
mu bodo v prihodnosti name-
njene površine severno od me-
sta. Zato ne smemo napraviti
ničesar novega. Tudi ne vemo
koliko časa bomo sploh lahko
še ostali na tem mestu...«

Glede na to, da preživi vsa-
ko leto v Rovinju svoje počit-
nice blizu 10 tisoč slovenskih
železničarjev in njihovih svoj-
cev, železničarji upravičeno pri-
čakujejo, da jim Rovinjsčani ne
bodo odrekli gostoljubja takole
kar čez noč. Posebno zato ne
ker so v svoje letovišče investir-
ali v minulih dveh desetletjih
že precejšnja sredstva.

A. UL

TRIKON

TOVARNA
PLETENIN
IN KONFEKCIJE
KOČEVJE

izdeluje

- moške hlače
- moške suknjiče
- damska krila
- pletenine vseh vrst
- posteljno perilo
- NAJNOVEJŠI
MODELI,
UGODNE CENE

SPET NOVA PRIDOBITEV ZA REKREACIJO DELOVNIH LJUDI IZ TRBOVELJ

Nov počitniški dom

Podoba je, da postaja zimski šport vse bolj sestavni
del rekreacije delovnih ljudi v Zasavju in da za to de-
javnost ne bo primanjkovalo nekaterih potrebnih objek-
tov in naprav. Smučarsko društvo Zagorje-Kisovec je že
poleti izročilo svojemu namenu novozgrajeno žičnico na
Marelo, kjer so zelo ugodni tereni za smuko, zato priča-
kujejo, da bodo pozimi med ljubitelji snega tudi člani
delovnih kolektivov, saj so materialno podprli zgraditev
te naprave. Sindikalna organizacija trboveljske Strojne
tovarne pa že nekaj časa gradi nov počitniški dom v Lon-
tovžu nad Dobovcem, kjer so dobri pogoji za smučanje
in kamor vsako zimo prihaja vse več članov tega kolek-
tiva.

Lontovž je za kolektiv Stroj-
ne tovarne primeren tudi zato,
ker ni preveč oddaljen od
Trbovelj. Pred leti so zgradili
tudi krajšo vlečnico; tam je že
manjša smučarska koča, ki pa
je postala pretesna. Ugotovitev,
da je v Lontovžu v zimskih
mesecih največ smučarjev iz
Strojne tovarne, je vzpodbudila
sindikalno organizacijo oziroma
njeno vodstvo, da se je lotila
gradnje novega doma v tem
kraju. Dela je prevzel poseben
gradbeni odbor. V nekaj več kot
letu dni so v Lontovžu opravili
vsa groba gradbena dela. Števil-
ni člani tega kolektiva so mar-
ljivo pomagali s prostovoljnimi

delom in prispevali svoj delež
za svoj do.n.

Počitniški dom v Lontovžu
bodo, če bo šlo vse po načrtih,
izročili svojemu namenu še to
zimo. Prihodnje dni namerava-
jo začeti z notranjimi obrtniški-
mi deli. Zunaj bodo morali iz-
kopati še kanalizacijo, jamo za
namestitev posebne cisterne za
ogrevanje notranjih prostorov in
nekatero druge izkope. Skratka:
dela bo še precej, zato se grad-
beni odbor nada, da bodo
tudi poslej s prostovoljnimi de-
lom člani kolektiva pomagali,
kot so pomagali pri gradbenih
delih.

Dograditev počitniškega doma
kolektiva Strojne tovarne je
nov dokaz vse širšega pomena
stalne, načrtne rekreacije zapo-
slenih ljudi v tem podjetju. Kolek-
tiv iz tovarne je razmeroma
mlad, ne glede na to pa je za-
nimanje za športno in sploh te-
lesnovzgojno udejstvovanje vse
večje tudi med starejšimi člani,
zato jim bo nov objekt pomenil
nove možnosti za rekreacijo. Vsi
resda ne bodo smučali. Vendar
je Lontovž privlačen tudi v
drugih letnih časih, ne samo po-
zim. Naravne lepote tega kraja
in bližnje okolice bodo nedvom-
no privabljele v Lontovž števil-
ne izletnike in prijatelje peš
hoje v vsakem letnem času.
novi dom pa jim bo nudil pri-
jetno zavetje in gostoljubje.

OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA KREDIT
ribnica

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Mislim, tovariši, da je
nastala takšna ugodna situaci-
ja za dejanja, kakršne doslej
še nismo imeli. Ta moment je
vsekakor treba izkoristiti. Drugi-
gič pa mislim, da je treba iz
vsega poudariti predvsem po-
zitivne elemente. Imamo vrsto
nerešenih problemov, ki jih je
npr. treba prav zdaj postaviti
v prvi plan, ker so neodložli-
vega značaja. Skratka, akcija
je treba planirati na čimbolj
optimistični platformi, sicer se
nam bodo spet pojavljala
vprašanja iz polpretekle pra-
kse. Mislim, da je bilo dovolj
besed o tem, kaj je kdo rekel
in kdaj je kaj kdo naredil:
treba je iti pred ljudi in o
vsem spregovoriti čimbolj od-
prto. Ima kdo kakšno vpraša-
nje?

— Ali se naj odgovornost
poudarja ali ne?

— Poudarja, poudarja, ni-
sem rekel, naj se ne poudarja.
to ne, vendar ne odgovornost
nasploš, ampak odgovornost
v okviru sistema in kriterijev.
Zlasti kriterije je vsekakor

treba zaostri, sicer ne bomo
nikoli prišli do dobrega stro-
kovnega in drugega kadra. Ni
dovolj, če kdo le pravi, da
je za samoupravljanje in re-
formo nasploš: treba je tudi
lo pozornosti itd. Skratka, na
videi, kaj zna, potem šele naj
razpologajo je zelo širok spekter
se ga obravnava kot perspek-
tiven kader. Kadrovske politiki
je potrebno na vsak način po-
sveliti mnogo več pozornosti
kot doslej. Se kaj?

— Katere gospodarske pro-
bleme pa je predvsem treba
poantirati?

— Sistemska vprašanja in
problem nelikvidnosti tako z
ekonomskega kot s socialnega
aspekta. Sploh se mi zdi, da se
nelikvidnost veliko preveč ob-
ravna le z ekonomskega

— Ja, potem jih je treba
uskladiti z borbo mnenj, spo-
znavanjem napak in njihovim
dovolj, če kdo le pravi, da
obžalovanjem ter samokritiko,
ki ji sploh posvečamo prema-
lo pozornosti itd. Skratka, na
videi, kaj zna, potem šele naj
razpologajo je zelo širok spekter
se ga obravnava kot perspek-
tiven kader. Kadrovske politiki
je potrebno na vsak način po-
sveliti mnogo več pozornosti
kot doslej. Se kaj?

— Razumemo!

— Prav! Potem lahko kon-
statiram, da je naša platforma
enotna, to pa je eden glavnih
pogojev za učinkovitost akcije.
Seveda pa je treba v to akcijo,
kakor v vse druge, pritegniti
tudi javnost in v ta namen
boš ti. Polde, napisal ustrezen
članek za »Ljudski tednik«. Ne
razlegni ga čez običajno mero.

DOVOLJ JE BILO BESED

aspekta. Kar se pa emisije
tiče, je pa vsa stvar javno že
tako predimenzionirana in je
ne kaže še akcijsko zaostro-
vati. Prosim, tovariši?

— Ali naj postavljamo stva-
ri direktivno ali kot stališče?

— To je zdaj težko reči.

Ovisno je od problema. Jaz
bi rekel: samoupravno! Če se
gre za ključne probleme, pa je
na vsak način treba postaviti
stvari zelo principialno...

— Kaj pa, če pride do di-
vergentnih stališč?

da ljudje ne bodo mislili, da
dajemo temu kaj posebnega
poudarka, saj ga stvar ne za-
služi. Poanta pa naj le bo ne-
kako v tem smislu, da je bilo
besed dovolj in da gremo konč-
no na dejanja. Tako! Sprejeto?

Prav! Potem gremo lahko
na drugo točko: Nekateri druž-
beni aspekti zasebnega dela
na zasebnih sredstvih za delo
v luči neizdelanega družbene-
ga sistema davčnega instru-
mentarija. Kdo želi besedo?

VINKO BLATNIK